

LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKIŠKAI
TAUTISKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas: Wilkes-Barre 3-4711

GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

No. 7.

Entered as Second-Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912

KETVIRTADIENIS, VASARIO-FEB. 17, 1943

VOL.-METAI XXVIII

DIENOS KLAUSIMAI IR DAR ŠIS TAS

Kai kurios lietuvių kolonijos Lietuvos Laisvės Šventę jau paminėjo, kitos dar rengiasi minėti. Daug minėjimų dar bus šį sekmadienį, vasario 20-tą. Šių metų minėjimai daromi prisilaikant aktualiausių šių dienų obalsių: kuo uoliausia remti Amerikos karo pastangas, nes jai laimėjus karą pasaulis nusikratys agresorių jungo ir jų pavojaus; darbuotis ir kovoti Lietuvos Laisvės ir nepriklausomybės atgavimui. Malonu pastebėti, kad įvykę paminėjimai parodė Amerikos lietuvių gyvą susidomėjimą aukščiausi suminėtais obalsiais, didelį atjautimą savo senos tėvynės Lietuvos ir pasirizimą veikti kovoti iki tikrosios pergalės.

Kuo Maskva daugiau skymauja pavergti Lietuvą, tuo daugiau mes, lietuviai, gyvenantys laisvoje Dėdės Samo žemėje turime veikti, kelti aikštėn groboniškus bolševikų tikslus, ieškoti įtakingų amerikiečių tarpe Lietuvai draugų. Maskva turės skaitytis su Amerikos nusistatymu, nes Stalinas ir visi jo bolševikai gerai žino, kad jei ne Amerikos pagalba—jos lėktuvai, kulkosvaidžiai, trokai ir kitos karo reikmenys bei maistas, naciai senai jau būtų atsidūrę netik už Volgos, bet ir už Uralo kalnų. Apie svetimų teritorijų grobimą nebūtų galimybes nei svajoti. Amerika ir kitos demokratijos stoji karan ir deda didžiausias aukas, kad netik didelės, bet ir mažos tautos turėtų laisvę, nepriklausomybę ir saugumą. Remkime tas pastangas ir būkime tikri, kad jos duos gerus rezultatus.

Kur lietuviai organizuoti ir sutartinai veikia rėmimui Amerikos karo pastangų, ten rezultatai būna geri—parduodama daugiau karo bonų ir lietuviai gauna didesnę kreditą bei pripažinimą. Pavyzdžiui gali būti Chicago, D. New Yorkas, Philadelphia, Bostonas ir kiti mažesni rajonai jau davę apščiui lietuviškais vardais lėktuvų, ambulansų, "jeeps" ir kitokių karo pabūklų bei reikmenų. Kuo daugiau tokių lietuviškais pavadinimais lėktuvų skraidys Amerikoje ir karo frontuose, kuo daugiau bus kitokių karo pabūklų pavadintų lietuviškais vardais, tuo mūsų prestižas bus didesnis ir mūsų prašymai bei reikalavimai ras didesnio palankumo vyriausybėje ir plačioje visuomenėje.

Vasario 8-tą U. S. valstybės sekretorius Cordell Hull dar kartą įspėjo Suomijos vyriausybę, kad ji nutrauktų visus ryšius su Vokietija, išstotų iš karo, arba turės už savo dabartinę akciją imti atsakomybę. Bolševikai, atbloškę nacius iš Leningrado rajoną, grūmoja suomiams kerštu ir sunaikinimu. Vie-

IŠ PUSMETINIO LRKSA VYKDOMOS TARYBOS SUSIRINKIMO

Antradienį, vasario 15-tą, Susivienymo centre, prasidėjo pusmetinis LRKSA Vykdomosios Tarybos susirinkimas. Dalyvauja Dvasios Vadas kun. J. Švagždydys, Prezidentas L. Šimutis, Vice Prez. J. Vaičiaitis, Sekret. V. T. Kvetkas, Iždininkas J. G. Joneika, Iždo Globėjai Petras Karauskas ir V. Abromaitis, Daktaras Kvotėjas dr. Ant. Rakauskas.

Jau išklausti ir priimti finansiniai ir kiti raportai, kurie parodo tvirtą finansinį organizacijos stovį.

Šiame susirinkime bus apsparstyti visi aktualieji organizacijos reikalai, ypatingai, kaip pagyvinti vajaus akciją gavimui naujų narių, paskatinti prie didesnio veikimo apskritis, kuopas ir visus narius, seimo ir kiti reikalai.

LIETUVOS LAISVĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS IŠ WARM RADIO STOTIES, SCRANTON

Antradienį, vasario 22, iš radio stoties WARM, Scranton, Pa., bus perduota patriotinė programa Lietuvos Laisvės Šventės paminėjimui.

Programos pradžia 10:30 iki 11:00 P. M.

Programos išpildyme dalyvaus Pittstono Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujant muzikui Broniui Voveriui. Choro mokytojas ir dainininkai deda daug pastangų programos pasisekimui naujomis negirdėtomis dainomis.

Kas gi gali būti malonesnio, kaip kad pasiklausyti lietuviškų dainų, kurių dar niekas nėra girdėjęs. Tad nepamirškime nustatyti radio vasario 22-ą, pusiau vienuoliktą valandą vakare, radio stotis WARM, Scranton.

Kalbės kun. Alf. Žukauskas. Programos vedėjas L. R. K. S. A. Vice Prezidentas Juozas Vaičiaitis.

Rengimu rūpinasi scrantoniečiai ir piltoniečiai, vadovaujant LRKSA 83 kuopai.

PAMALDOS LIETUVOS LAISVĖS IR NEPRIKLAUSOMYBĖS INTENCIJA

SEKMADIENĮ, VASARIO 20, 10:30 RYTE, SVENTO
VINCENTO BAŽNYČIOJE GIRARDVILLE, PA.

Girardville, Pa. — Šiomet visos Schuylkill apskrities lietuvių parapijos rengia iškilmingas pamaldas Šv. Vincento lietuvių bažnyčioje, Girardville, Pa., sekmadienį, vasario 20 d., 10:30 val. ryte. Šios pamaldos yra rengiamos pasimelsti už Lietuvą ir kad visi galėtų bendrai paminėti Vasario 16-tą—Lietuvos Nepriklausomybės šventę; be to, tomis pamaldomis galėsime labiau užkoduoti anglų laikraščiuose, kad mes lietuviai reikalaujame, kad po karo Lietuva taptų laisva ir nepriklausoma. Mes privalome visur tą viešą opinią skleisti amerikonių tarpe, kad mūsų jaunimas kovoja Europoje ir Pacificke netik už vienos tautos laisvę, bet lygiai ir už Lietuvą. Todėl, kas gyvas, vykite į tas iškilmes, į Girardville, Pa., vasario 20-tą. Kviečiu visus lietuvius gausingai dalyvauti tose iškilmėse.

Kun. M. F. Daumantas, Sv. Vincento lietuvių parapijos klebonas

TRYS NAUJI LINŲ APDIRBIMO FABRIKAI

Lietuvoje esą baigiama įrengti nauji linų apdirbimo fabrikai. Jie priimsią iš ūkininkų linus tiesiai nuo lauko, nemintus ir nebrauktus. Jau pereitą rudenį į Lietuvą buvo atgabenta keletas arkliais traukiamų ir dvi motorinės linų rovimo mašinos. Jos ūkininkų buvusios plačiai nuomamos, nes jaučiamas didelis darbo jėgų trūkumas ūkyje.

DVIEJŲ METŲ AMŽIAUS JULE ANN FULMER NUGARMĖJO POŽEMIN IR ŽUVO

Antradienį, vasario 8-tą, Pittstone įvyko nelaimė, kuri jaudina netik vietos, bet ir kitų rajonų gyventojus.

Mrs. Marie Mitchell, gyv. 344 Searle St., Pittston, vedėsi dviejų metų giminaitę Jule Ann Fulmer ir jos 5-kių metų broliuką David, jūreivio ir Mrs. George

Fulmer vaikus, 119 Butler St., Pittston.

Einant Mill gatvės šaligatviu, prie Thomas Hennigan namo, ūmai po mergaitės kojomis įdubo žemė ir ji nugarmėjo į mainų urvą. Per 30 valandų ugniagesiai ir kasyklos žmonės darbovo iki surado jos kūnelį 19 pėdų gilumoje. Beieškant kūnelio iškasta apie 550 tonų žemės. Žuvusios mergaitės tėvas Geo. Fulmer tarnauja U. S. laivyne.

Tai jau nepirma nelaimė Pittstone dėl žemės įgrivimų, bet ši yra viena iš žiauriausių, kuri ir šaltas širdis turėtų sujaudinti.

PENKERI METAI KAIP NUMIRĖ POPIEŽIUS PIJUS XI

Didysis katalikų akcijos ir misijų popiežius Pijus XI yra miręs 1939 m. vasario mėn. 10 d., taigi prieš penkeris metus. Išrinktas popiežiumi 1922 m. Pijus XI Bažnyčią valdė laikotarpį, kada po Didžiojo karo atsisteigė naujas gyvenimas, kūrėsi nauji tarptautiniai santykiai. Pijus XI sudarė su visa cile valstybių konkordatus (tarptautines sutartis), jų tarpe ir su Lietuva; ypatingai daug pastangų dėjo įtraukdamas pasauliečius į apaštalavimo darbą, būdamas visa siela atsidavęs katalikų akcijai.

Pijus XI daug rūpesčio parodė darbininkijos reikalais. Jo išleistoji enciklika "Quadragesimo Anno" (Popiežiaus raštas paminint 40 m. nuo Leono XIII didžio darbininkijos reikalais) pažobrėžė šeimyninio atlyginimo reikalingumą, tai yra, darbininkas turi būti tiek atlyginamas, kad jis galėtų save ir savo šeimą išlaikyti. Popiežius griežtai sudraudžia išnaudojančius kapitalistus ir užtaria darbininkijos reikalus.

Pijus XI pasakė labai stiprių ir griežtą žodį prieš nacijų ir komunistų neteisybes, tuo reikala išleisdamas net specialias enciklikas. Nepaprasto susidomėjimo visame pasaulyje sukėlė išsprendimas, vadinamo, Romos klausimo — sunormavimas ilgai užsitęsio gincio tarp Bažnyčios ir valstybės Italijoje.

Pijus XI yra vienintelis iš paskutiniųjų laikų popiežių, ku-

ris yra buvęs Lietuvoje, net du kartus: 1920 m. sausio 29 d. atvyko į Kauną, apsisistojo seserų benediktinių vienuolyne, lankėsi kunigų seminarijoje, kalbėjo klierikus, o sausio 31 d. išvažiavo į Rygą. Tų pačių metų kovo 18 d. arkivyskupas Ratti buvo sustojęs Kaišėdoryse, važiuodamas į Latviją, į konsekraciją vyskupo Springevičiaus. Apskritai tuo laikotarpiu jam būnant Apaštališkuoju Vizitatoriumi Lenkijoje, o vėliau—nuncijumi—daugeliui Lietuvos atsaikingų vyrų teko su būsimuoju popiežiumi tartis Lietuvos reikalais. Įdomu, kad lietuvis arkivyskupas Jurgis Matulevičius yra vedęs rekolekcijas būsimajam popiežiumi Pijui XI. Gerai pažindamas Vilniaus vyskupą lietuvių Jurgi Matulevičių, Pijus XI nekartą užstojo jį prieš lenkų puolimus. Pijaus XI viešpatavimu metu Lietuvoje įsteigta sava bažnytinė provincija, sudarytos penkios vyskupijos ir sudarytas konkordatas su Lietuva. Pijus XI net yra parašęs specialų laišką Lietuvos vyskupams, kuriame ragina budėti auklėjant jaunimą, burti jį į organizacijas, rūpintis auklėjimo klausimais. Tame laiške Šv. Tėvas lietuvius pavadina mylimiaisiais jam žmonėmis, lotyniškai: "Populus iste nobis carissimus". Pijus XI buvo tiek populiarus, kad jo atminties pagerimui net Kauno žydai suaukavo 10,000 litų ir didžioje Šv. Vincento A. Paulo prieglaudoje įrengė Pijaus XI vardu salę (LKFSB).

DAR APIE NACIŲ SUNAIKINTĄ MILIŪNŲ KAIMĄ

Chicagoje, 7321 S. Union Ave. gyvena 54 m. lietuvių Anielė Šerelienė, kurios motina yra kilusi iš Milijūnų kaimo. Ji mano, kad tai bus tie patys Milijūnai, kuriuos sunaikino naciai. Anielė Šerelienė yra daug kartų buvusi Milijūnose ir pasakoja, kad tas kaimas yra Rokiškio apskrityje.

Tiesiai per pievas iš to kaimo einant į Salų miestelį esą apie 3-4 varstus. Bažnyčion gyven-tojai eina į Salas, dažnai taigpi važiuoja ir į Šimonis, į kuriuos iš Milijūnų yra apie 9 varstus. Kaimė seniau yra buvę 18 valakų, bet didelių, po 40 dešimtinių kiekvienas. Ūkininkai gajna turtingi, jau nuo seniau buvo pasinešę eiti į vienkiemius, paskutiniu metu buvo susiskaldę į smulkesnius ūkius. Mokyklon seniau vieni vaikai ėjo Puožan, o kiti net į Šimonis. Gyventojai buvo geri katalikai, bet prieš Didįjį karą ten buvo tokių žmonių, ką kas sekmadienį eidavo prie komunijos.

Bet yra dar ir kita galimybė: Lietuvos pasiuntinybės biuletenis, leidžiamas Washingtone, Nr. 12, praneša, kad pagal 1923 m. gyventojų surašinėjimą Lietuvoje, Milijūnų kaimas yra ir Panemunio valsčiuje, netoli Panemunio gelžkelio stoties. Čia buvo 17 ūkių su 107 gyventojais. Ir šis kaimas taigpi Rokiškio apskrityje. Vienas iš tų dviejų kaimų yra nacių sunaikintas baudžiant gyventojus už pasipriešinimą okupantams.

KODEL SSSR SUNKINA RAUDONOJO KRYŽIAUS PATARNAVIMUS?

Visame kultūringame pasaulyje labai vertinamas Raudonojo Kryžiaus darbas. Per Raudonąjį Kryžių net su Japonijoje esančiais belaisviais pavyksta susisiekti. Naciai kaip kietai laiko okupacijoje Lietuvos žmones, bet ir iš ten žmonės per Raudonąjį Kryžių žinels iš savo artimųjų gauna, žinome, kad daugelis lietuvių kreipėsi į Raudonąjį Kryžių prašydami, kad suieškotų Rusijon išvežtuosius jų gimines, tačiau neteko gir-

dėti, kad kas būtų sulaukęs žinių. Taigpi ir su siuntiniais: per Raudonąjį Kryžių nusiunčiamos dovanelių savo giminėms, belaisvėn patekusiems kariams net į Japoniją, net į vokiečių valdomus kraštus, tuo tarpu su Rusija kažin kodėl ir per Raudonąjį Kryžių susisiekti yra beveik neperžiangiami sunkumai. Per privačias įstaigas siunčiamieji dalykai apdedami tokiu mui-tu, kad siuntimo išlaidos darosi dvigubai didesnės, negu partys dalykai kaštuoja.

ALIJANTŲ PADĖTIS ROMOS FRONTE PAGĖRĖJO

AMERIKIEČIŲ DESTROJERIS SUNAIKINO JAPONŲ KONVOJŲ

BOLŠEVIKAI ATSIĖMĖ NIKOPOLĮ—ARTINASI PRIE
PSKOVO.—SUOMIAI TARP KŪJO IR PRIEKALO.

Vasario 9-tą bolševikai atsismė labai svarbų Nikopolio miestą, kurio rajone randasi didžiausi pasaulio managano (manganese) šaltiniai. Maskva sako, kad kovo už Nikopolį žuvo 15,000 nazių ir 2,000 pateko nelaisvėn.

Washingtonas paskelbė, kad sausio 31-ą Marshall salų rajone amerikiečių destrojeris Burns sunaikinęs visą japonų konvojų susidedantį iš keturių japonų laivų. Destrojeris buvo pasiutęs gelbėti amerikiečius lakūnus nukritusius jūron kovojant su priešų konvojum. Begelbstint lakūnus, destrojeris susidūrė su priešų laivais ir juos visus nuvarė į dugną.

Bolševikai paskutinę savaitę turėjo naujų laimėjimų. Vasario 15-tą naciai padarė stiprias atakas mėgindami išgelbėti savo jėgas apsuptas Cherkasy rajone. Naciai vartojo daug tankų,

vienok visos jų atakos buvo atmuštos su dideliais jiems nuostoliais. Šiauriniame fronte bolševikai vis arčiau slenka prie didelės nacių tvirtovės Pskovo.

Maskva pranešė suomių vyriausybei, kad jeigu ji nori taikos, turi besąlyginiai užleisti bolševikams oro ir vandens bazes ir suteikti kitus komunikacijos patogumus. Suomia bolševikų sąlygas studijuoja. Hitleris iš savo pusės grūmoja suomiams, kad atskiros taikos su bolševikais nedarytų. Suomijos teritorijoje yra apie šimtas tūkstančių nacių kariuomenės, kurią bus sunku iškrapstyti.

Romos fronte alijantai žymiai sustiprino savo jėgas ir savo padėtį. Alijantų vadai pasitiki netrukus paimti Romą.

Vasario 15-tą Romos radio pranešė, kad alijantų lėktuvai bombardavo miestą—strategines nacių pozicijas.

NAUJI RACIJONAVIMO ŽENKLELIAI PRADĖS VEIKTI VASARIO MĖNESIO PABAIGOJE

Office of Price Administration pranešė, kad naujas planas vartojimui raudonų ir mėlynų ženklelių (tokens), kaip graža dėl racijonavimo stampų, pradės veikti sekmadienį, vasario 27 d.

Tuo pačiu laiku pranešama, kad jau du bilijonai raudonų ir mėlynų ženklelių gaminami, tai du syk daugiau, negu originaliai nustatyta ir ženkleliai bus mažesni už dabar vartojamus dešimtukus. Ženkleliai pagaminti iš specialės rūšies tvirtos vulkanizuotos medžiagos.

Pagal naują ženklelių planą, šeiminkės turi suprasti, kad kiekvienos racijonavimo stampos vertė bus 10 punktų, nepaisant numerio. Jos gaus šiuos naujus ženklelius (vadinamus "Tokens") nuo krautuvnikų, kaip graža, kada pirs racijonuotą maistą. Šeiminkė galės tada vartoti ženklelius, sau vienus arba su stampomis, kada perka racijonuotą maistą nuo krautuvniko bile kada, nes šie ženkleliai neturės išsibaigoimo laiko. Raudonus ženklelius reikės vartoti dėl mėsos, sūrio, riebalų ir kito maisto dėl kurio dabar raudoni ženkleliai vartojami. Mėlyni ženkleliai vartojami dėl maisto už kurį dabar reikia duoti mėlynus ir žalius ženklelius.

Stampas iš knygelėjų plėš ne taip, kaip dabar daroma, aukštytyn ir žemyn, bet skersai. Pavyzdžiui, pradėdant su viršutine eile racijonavimo knygoje, stampos A-8, B-8, O-8 ir toliau bus vartojamos pirmiau. OPA viršininkai nutarė, kad taip darant lengviau išplėsti iš knygu

ir šeiminkės greičiau supras, kad dabartinė vertė 8, 5, 2 ir 1 vėliau bus 10 punktų kiekviena.

Pagal dabartinį planą penktos mėlynos stampos, kurių vertė yra 50 punktų, išgalios perkta kiekvieno kalendoriško mėnesio dieną, išskiriant tik pirmą mėnesį, kada jie įeis galėn vasario 27 d. Bus geros iki 20-tos dienos sekamo antro mėnesio.

Trys raudonos stampos, kurių vertė yra 30 punktų, išgalios kas dvi savaitai, pradėdant vasario 27 d. Pirmą seriją šešių raudonų stampų veiks iki gegužės 20 d. OPA sako, kad pagal tą planą 6 stampos, kurių vertė bus 60 punktų, veiks dėl kiekvieno keturių savaitių laiko.

Naudojimas racijonavimo stampų, OPA viršininkai paaiškina, kurių kiekvienos vertė bus 10 punktų, žymiai sumažins darbą krautuvnikams. Pagal gal seną planą krautuvnikai turi juos visus suskaičiuoti ir padvi maisto racijonavimo programą, vartotojai praleidžia 16 bilijonų racijonavimo punktų kas mėnesį formoje keturių bilijonų atskirų racijonavimo stampų. Pagaminti deponitui racijonavimo banko sąrašuose, arba perduoti tiems, kurie jiems parduoda reikmenis.

Rokuojama, kad ženklelių sistema sumažins šį darbą 60 nuostoliams, todėl, kad 11 stampų išgalios pirkti racijonuoto maisto per kiekvieną racijonavimo laiką—per mėnesį—ir ne 28 sulig seno patvarkymo. FLIS

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS
G A R S A S
 Išleina Ketvirtadieniais Redaguoja M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:
 Jungt. Am. Valst. metams \$2.00, pusei metų \$1.00; užsienioose metams \$3.00.
 Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA
 OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"
 Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
 United States of America \$2.00, Foreign countries \$3.00. Single copy 5c.
 Advertising rates on application.

"GARSAS"
 73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
 PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

VASARIS--SPAUDOS MENUO

Vasario mėnuo yra paskelbtas kaip katalikiškos spaudos platinimo mėnuo. Ir USA lietuviams katalikams ta proga vasario mėnesyje laikas patikrinti, ar kiekviena lietuvių katalikų šeima gauna lietuvišką katalikišką laikraštį. Būkime spaudos apaštalais. Paskatinkime ir kitus skaityti gerąją spaudą. Radę ką gerą lietuviškame katalikų laikraštyje, papasakokime ir kitiems, pažymėdami iš kur sužinojome. Perskaityt savo laikraštį nenu-meskime, bet perduokime šeimai, kuri dar nėra įpratusi pati užsakyti sau lietuvišką laikraštį.

"Mes esame išleidę daugiau bilijono dolerių kurdami savo katalikiškų mokyklų tinklą, bet mes, palyginamai, mažai tėsim investavę į mūsų katalikišką Amerikos spaudą. Ir mes galime greitai visko netekti, jei apsigynimui neturėsime kovojančios, ištakingos katalikų spaudos."

"Dabarties žmonės yra daugiau laikraščių skaitytojai, kaip kny-gų. Štai iš kur reikalinga katalikiškų laikraščių, kurie gintų katalikų tiesas ir plėstų tikėjimą."—*Philadelphios ark. kard. Dougherty.*

"Mes žinome, kad parapijų fondai yra šventi ir turi būti tvarkomi su skrupulatišku tikslumu, tačiau jie negali būti pavartoti šventesniai reikalui, kaip

KARO METO MAITINIMAS

Zengiant į trečiuosius mūsų karo metus, mes randame, kad mūsų kovos vyrai yra užimti galtingose ofensyvoje aplink visą pasaulį. Kad paremti juos, namų frontas turi būti palaikomas sveikas ir stiprus—gi jėga ir sveikata reikalauja gero maitinimo. Oficialūs valstybės vyčiai sako, kad tai reikiama vartojimą atitinkamo kiekio ir rūšies maisto. Tačiau yra taip pat *paslėptas* alkis—tai yra tos rūšies al-kis, kada kūnas negauna tinkamos rūšies maisto palaikymui jame energijos ar nusidėvėjusių narvelių pakeitimui medžiagos. Žmonės, kurie kenčia nuo paslėpto alkiu greičiau pailsta, gali greičiau turėti aksidentus, įvykstančius dėl nuovargio, ir iš viso neturi atsparumo ligoms, jų moralė krinta. Visa tai reikiama nustojimą valandų—valandų, kurios yra taip svarbios mūsų karo pastangoms.

Nors mūsų maisto ištekliai yra pakankami, karo ir žiemos pareikalavimai atnešė šokių tokių trūkumų. Užtikrinti pakankamą dietą pagal šias aplinkybes, mes turime įprasti sveikai maitintis.

Vyriausybė paruošė "Tautinį Karo Meto Maitinimo Vadovą", kad padėti planuoti maistingus karo meto valgius. Tai yra oficiali maisto diagrama, kuri pa-

katalikiškai spaudai paremti." *E. J. Fitzmaurice*

"Veltui statysite bažnyčias, veltui ruošite misijas, veltui teigsite mokyklas ir darysite gėsus darbus—visos jūsų pastangos bus sunaikintos, jei tuo pačiu metu nemokėsite pasinaudoti tuo apsigynimo ginklu, kokio yra katalikiškoji spauda." *Pijus X*

"Ką sakytum apie tautą, kuri iki šiol atsisakytų naudotis garlaiviu? Taip pat yra lygiai ne-rotinga, dar labiau smertina, nesinaudoti ta didele Apvaizdos dovana, būtent spauda."

"Šiuose laikuose tie, kurie skaito ir platina katalikiškus laikraščius, daug daugiau daro nau-dos ir sielai, ir Bažnyčiai, ir tėvynei, negu, kad statytų bažnyčias, ar puoštų altorius."

"Pasaulinės spaudos sujudime ir įvairių nuomonių skleidime, katalikiški laikraščiai yra kaip tie pranašai, tiesos ir dorovės skleidėjai."

"Katalikas, kurs nepalaiko gerosios katalikų spaudos, kiek yra galima jo spėkoms, kurs nę žodžių, nę darbu tosios spaudos neremia ir neplatina, kurs nesidu-darbuoja, kad pašalinus blogąją spaudą, tokis katalikas neturi teisės vadintis ištikimu Bažnyčios vaiku."

Apžvalga

UKRAINA "AUTONOMI-JA" JAU GAVO

"Naujienos" pavaizduoja kaip Maskva vykdo savo planą:

"Pagal konstitucijos pataisą, kurią neseniai priėmė Maskvos Sovietas, kiekviena sąjunginė respublika turi teisę stoti į tiesioginius santykius su sveltinomis valstybėmis, daryti sutartis su jomis ir apsieikti di-plomatiniiais bei konsulariniais atstovais su jomis". Kita patais-ta duoda sąjunginėms res-publikoms teisę turėti savo 'karines formacijas'.

"Kai kurie entuziastai daro iš to išvadą, kad respublikos, iš kurių susidaro Sovietų Są-junga, dabar įgija tokią pla-čią autonomiją, kad pasidarė beveik nepriklausomos valsty-bės.

"Bet štai koki 'patvirtinim'a' dabar girdime iš Maskvos. Aukščiausiam Sovietui paba-gus savo sesiją (kuri tęsėsi 4 valandas), rezignavo Aleksan-der E. Korneičuk iš SSSR už-sienio reikalų komisaro padė-jėjo vieto—ir Maskva jį tuo-jau paskyrė Ukrainos respub-likos užsienio komisaru. Tuo pačiu laiku Maskva paskyrė Ukrainos respublikai ir *preme-jerą* (komisarų tarybos pirmi-ninką).

"Ar dabar ne aišku, kad są-junginė Ukrainos respublika yra 'beveik nepriklausoma'?"

MASKVOS "MALONIŲ" LIETUVA NENORI

Savaitraštis "Lietuvių Ži-nios" aiškina, ką reikiama Maskvos siūloma sovietinės respublikos autonomija Lie-tuvai.

"Lietuva, Sovietų Rusijos valdovų valia, tik vienus me-tus išgyvavo kaip šešioliktoji sovietinė respublika, su vi-somis jai, pagal Sovietų Rusi-jos konstituciją, priderančio-mis autonominėmis teisėmis. Bet jau ir per tuos vienus bol-ševikų valdymo metus lietuviai susiję netekti visų savo lais-vių ir net asmenų teisių.

"Rusijos žvalgyba kaip namie šeiminkavo Lietuvoje 1940-41 metų laikotarpyje, nak-timis išverždama į ramių Lie-tuvos gyventojų namus, juos areštuodama ir kankindama, be jokios atsakomybės prieš lie-tuvių tautos savivaldos organus. Patys sovietinės Lietuvos vir-šininkai lietuviai bolševikai ne-buvo saugūs ir tikri dėl savo ateities. 'Autonominės res-publikos' valdžia neturėjo jok-ių priemonių sudrausti iš Ru-sijos atsiųstų žvalgybininkų.

"Didžioji Lietuvos žmonių deportacija, įvykusi birželio 14-20 d., 1941 metais, buvo taipgi pravesta Maskvos vy-riausybės įsakymu.

"Kiekvieniame sovietinės Lie-tuvos komisariate ir kitose val-džios įstaigose sėdėjo iš Mas-kvos atsiųsti valdininkai 'spe-cialistai', kurie buvo faktinieji tų įstaigų valdytojai ir be kurių pritarimo nieko negalėjo veikti lietuviški komisarai."

APIE "LIETUVIŠKUS PULKUS" SOV. RUSIJOS ARMIOJE

Iš Londono mums praneša, kad britų laikraščiuose buvo iš-spausdinta Maskvos radijo žinu-tė, esą Lietuvos pulkai eina kar-tu su Raudonąja Armija ir ka-riauja prieš vokiečius jau nuo va-saros, atsižymėję kovose piė-tuose. Kad kariuomena prieš vo-kiečius, kad norima palaužti jų imperialistinius troškimus, tai tuo tik galima pasidžiaugti, bet

"AR JIE TURI TEISĘ GYVENTI?"

Šitokia antraštė knyga išleido Baltijos komitetas Švedijoje. Knygoje svarstomas Baltijos tau-tų likimo klausimas. Prie tos knygos išleidimo prisidėjo buvęs Estijos prezidentas Rei, buvęs Lietuvos ministeris Šeinius ir Latvijos prof. Balodis (LKFSB).

SILPNA TARPTAUTINĖ PABALTIJŲ TAUTŲ VEIKLA

"Dirvoje" Kugis Mugis rašo:

"Tarptautinė Pabaltijo tautų veikla šio karo metu, reikia pripažinti, gana silpna. Tyla Šveicarijoje, tyla Vatikane (kur mūsų kunigai Lietuvos atstovą remia), tyla Švedijoje. Londone veikia šioks-toks Lietuvos, Latvių ir Estų orga-nizacijų neoficialis komitetas, kuris kaip kada spaudoje atre-mia priekaištus, bet neleidžia Pabaltijo valstybių informaci-ono biuletenio.

"Šiomis dienomis atėjo links-ma žinia iš Švedijos. Ten su-daryta Pabaltijo Komitetas, į kurį įeina buvęs Estijos pre-zidentas, rašytojas Ignas Jur-kūnas-Šeinius, Latvių profeso-rius Balodis ir eilė švedų. Ko-mitetas jau išleido knygą Pa-baltijo klausimu, kur gina Lie-tuvos, Latvijos ir Estijos teisę būti nepriklausomomis nuo bolševikų ir nazijų."

NACIAMS PASKELBUS MOBILIZACIJĄ LIETUVOJE

Dienraštis "Draugas" dėl nacių paskelbtos mobilizaci-jos Lietuvoje rašo:

"Sovietų Rusijos armijos jau nebetoli nuo Lietuvos sienų. Vokiečiai, nebesitiekdami at-silaikyti, paskelbė vyrų mobi-lizaciją Lietuvoje, nes esą pa-tiems žmonėms reikėsia gintis nuo bolševikų. Ir kadangi Mas-kva paskutiniu metu jau dar griežčiau pradėjo savintis Lietuvą, todėl naciai mano, kad šį kartą mobilizacija pa-vyks. Praeityje jiems tai ne-pavykdavo. Bet, aišku, nepa-vyks ir dabar, nes Lietuvos žmonės puikiai pažista ir Hit-lerio tikslus, prieš kuriuos jie kovojo ir kovos.

"Kad toji Lietuvos gyventojų kova prieš Hitlerį būtų dar sėkmingesnė ir stipresnė, Mas-kva turėtų tuojau paskelbti, kad jie pripažįsta Lietuvai tei-sę (kuri jai šventai priklauso) atsistatyti laisva, nepriklauso-ma ir demokratine valstybe. Bet, bolševikai, kaip aišku iš-jų viso elgesio, spiauja į visų mažesniųjų tautų teises, sie-kia jas pavergti, visai nesi-skaitydami su savo sąjungininkų priimtais Atlanto Carterio dėsniais."

TIK BOLŠEVIKAI GALI TAIP ELGTIS

"Sandara" rašo:

"Bolševikų laikraščiai pradė-jo puldinėti Angliją, prikai-šiodami būk milijonai Indijos gyventojų miršta badu, kuomet Australijoje ir Naujoje Zelandijoje nežino ką daryti su kviečiais. Ir vienas tų lai-kraščių ironiškai pastebė: jog 'Anglija vietoj kreipusi domes į Lenkijos-Sovietų rubežius, daugiau kreipyt domes į Indi-ją'."

"Čia bolševikų laikraštis ne-

pamini vieno dalyko, būtent, kad jeigu pasiųstą rusams maistą būtų nugabėję į Indi-ją, tai tenai jokio bado nebū-tų buvę."

"GALVOČIŲ" ARGUMEN-TAI PRIES SLIETUVĄ

Savaitraštis "Amerika" rašo:

"Daugelis daro didelę isto-riją, kad Lietuvos didžiųjų kunigaikščių raštinėje buvo vartojama viena slavų kalba,— ir tai buvo ne rusų, bet gudų kalba. Bet toje raštinėje nuo Mindaugo laikų buvo vartoja-ma ir lotynų kalba, o vėliau dar—vokiečių, totorių.

"Kad visos Europos karalių raštinės vartojė lotynų kalbą, niekas tuo nesistebi. Bet kad Lietuvos kunigaikščių raštinės vartojė lotynų kalbą ir dar ki-tas kalbas, tai iš to visoki 'gal-vočiai' daro argumentą prieš Lietuvą."

PAJŪRIO ZONA EVAKUOTA

Washingtonas.—Švedų laikra-ščio žiniomis, neseniai pasiekusio-mis Washingtoną, visi civiliai, išskiriant vokiečius ir turinčius pilną pasitikėjimą asmenis, buvo evakuoti du kilometrus nuo pa-jūrio ir krašto vidurį. Taip pat neturintys pasitikėjimo indivi-dai buvo evakuoti iš Ruhno, Pak-ri, Muhu, Saarema ir Hiiuma sa-lų. Visi tinkantys karo tarny-bai vyrai į pašaukti. Didelis skaičius pajėgių moterų jau pa-siūstos į Vokietiją priverstiniais darbams. Maisto klausimas Bal-tijos valstybėse yra katastrofiš-kas, visi gyventojai likosi pri-klausomi tikrai nuo judosios rinkos. Sąlygų net negalima ap-rašyti. Karo ištekliai yra nepa-kankami, verčią gyventojus val-gyti ir miegoti viršutiniuose lau-ko drabužiuose. Sekant įsakymu, gyvenamųjų namų langai tegali bū-ti atidaromi trims minutėms dieną išvedinimui. Ryšium su didėjančiu rusų spaudimu visuo-se laikraščiuose atsispindi didė-lis nerimas. OWI

LIETUVIAI PATRIOTAI PRIEŠINASI NACIAMS

Washingtonas.—Pagal Wash-ingtoną pasiekiančias žinias, Lietuvoje didėja patriotinis ak-tingumas prieš nacius. Rugsėjo 22 d. generalinis patarėjas vi-daus reikalams išleido įsakymą, įgaliojantį apylinkės komisarus organizuoti vietinius apsaugos dalinius visame krašte. Tarna-vimas tuose daliniuose yra pri-valomas visiems vyrams virš 16 metų amžiaus, kurie turi reika-laujamas kvalifikacijas, t. y., ku-rie yra patikimo būdo politiniai nesukompromitavę, susipažinę su ginklų vartojimu ir be fizi-nių trūkumų. OWI

LAIKRAŠČIŲ JUODOJI RINKA LIETUVOJE

Dėl popierio stokos Lietuvoje jaučiamas didelis laikraščių trū-kumas. Esą, net susidariusi lai-kraščių juodoji rinka—atperka-mas laikraščio numeris mokant penkis, net dešimtį kartų bran-giau (LKFSB).

NACIU "BOSAS" LIETUVOJE

Pereitų metų pabaigoje Lietu-voje lankėsi vokiečių prof. dr. Woermann tyrinėdamas, kiek Lietuva gali prisidėti prie Euro-pos maitinimo. Savo kelionėje jisai nustatė, kad imamas pakan-kamų priemonių rūpintis, kad gyventojai išpildytų uždėtas duokles. Tas priemonės mes jau žinome: areštai, koncentracijos stovyklos, šaudymai... (LKFSB).

Jūsų darbu rezultatus įkainuos ki-ti. Rūpinkitės tik, kad jūs irdis bū-tų tyra, skaisti ir teisi.—J. Reskin.

J. E. VILNIAUS ARKIVYSKUPAS MEČISLOVAS REINYS SULAUKĖ 60 METŲ AMŽIAUS

Jo Ekscelencija arkivyskupas Mečislovas Reinys yra gimęs 1884 m. vasario 5 d., taigi šie-met švenčia 60-tą savo gimta-dienį.

Ekscelencija arkivyskupas yra kilęs iš ūkininkų šeimos, iš Ma-dagaskaro vienkiemio, Daugai-lių parapijos, galima sakyti, ant ribos tarp Utenos ir Zarasų ap-skričių.

Kunigu buvo išventintas 1907 m. birželio 10 d. Baigęs Petrapilio Dvasinę a-kademiją magistro laipsniu, vė-liau studijavo Liuveno univer-sitete Belgijoje ir be to dar gi-linoši ir gamtos mokslus Stras-burgo universitete. Daugiau do-mėdamasis psichologija, išvertė į lietuvių kalbą psichologijos mokslų vadovėlį, kurs ilgą laiką buvo vieninteliu lietuvių kalbo-je. Kaip pasižymėjęs savo moks-liniu darbu, studijomis, buvo pakviestas profesoriatui Lietu-vos universitete.

1925 m. rugsėjo 25 d. susidarant XII Lietuvos ministerių kabinetui, buvo pakviestas Už-sienio Reikalų ministru. Čia pasižymėjo kaip plačių pažiūrų, energingas žmogus, pavyzdžiui, jam esant užsienio reikalų mi-nisteriu 1925 m. lapkričio 16 d. buvo pradėtos su rusais derybos dėl prekybos sutarties. Tų pat metų gruodžio 23 d. Kaune lan-kėsi SSSR Užsienio Reikalų ko-misaras Čičerinas, su kuriuo min-kun. Reiniui teko vesti pasikal-bėjimus. Vienu iš svarbiausių jo darbų buvo sunormavimas san-tykių su Vatikanu ir įsteigimas Lietuvos bažnytinės provincijos 1926 m. balandžio mėnesyje, tuo būdu padarant Lietuvos bažnyčią nepriklausomą nuo kitų metropoli-jų. Vyskupu buvo išventin-tas 1926 m. gegužės 16 d. ir bu-vo paskirtas vyskupu koadjuto-rumui (padėjėju) Vilkaviškio di-oclezijoje.

Kaip būdamas ministru, taip ir vyskupu palaikė glaudų ryšį su Lietuvos liaudimi ir organi-zacijomis. Atostogų metu lan-kydavo apylinkės parapijose e-sančius kongresus, susirinkimus, sakydavo prakalbas ir pamokslus net kai kada patsai parapijose vesdavo rekolekcijas. Ypač re-mdavo stipendiją ir uoliai kovojo dėl moksleivių organizacijų lais-vės. Patsai būdamas griežtai demokratiškas nusistatymų, para-šė puikų veikalą prieš rasizmą ir įvairiomis progomis kovojo prieš valstybės pastangas pa-glemžti pavienių žmonių, ar or-ganizuotos visuomenės teises. Viename iš jo paskutinesniųjų raštų: "Paskirstomoji Teisybė"—skaitome:

TERORAS BALTIJOS KRAŠTUOSE

Washingtonas. — Stockholmo laikraštis *Aftontidningen* prane-ša, kad Baltijos kraštų spaudoje atsispindi didėjantis teroras tarp tų kraštų gyventojų. Pas daugelį suimtųjų buvo rasti karveliai-pasiuntiniai. Jie prisipa-žino, kad tie karveliai buvo pa-leisti Sovietų lakūnų. Žasylauks ginklų fabrike (netoli Rygos) darbininkai sustreikavo, reika-laudami paliausuoti jų suimtuo-sius draugus. Rygoje gatvių vokiškieji pavadinimai (kaip tai Adolf Hitler, Hermann Georing, von der Goltz, ir pan.) buvo ne-žinomų asmenų nuimti. Vokie-čiai suorganizavo naują slaptą politinį komisarų korpusą Ges-tapo žinioje, kurio nariai buvo parinkti tarp kvieslųjų ir vokie-čių kilmės individų. Jie veikia fabrikuose ir net ūkiuose. Kor-pusas padalintas į skyrius, ku-rie laiko periodinius susirinki-mus, skelbiamus vietinėje spau-doje. OWI

"Dievas baus už neteisybę, nors ją padarytų ir šios žemės

KOKIUS EDITORIALUS RAŠO SLAPTIEJI LIETUVOS LAIKRAŠČIAI

"I Laisvę" Nr. 12, spaustas 1943 m. birželio 25 d., pašvęstas informacijai, kas darosi viduje ir užsienyje. Visi keturi puslapiai užimti straipsniais: "Kovojanti tauta turi ruoštis", "Europos Invazijos Užkulisuose" ir "Svedai apie Lietuvą". Įdomesnis įžanginis. Ten randame:

"Saugodami žmones nepriklausomai Lietuvai, atmetėme ir ant- rąją—1912-1918 ir 1925 gimusiųjų—mobilizaciją. Todėl turime ruoštis atlaikyti ir antrąjį civil- fervaltungo smūgį. Pirmąjį jau- nimas garbingai atlaikė. Į rytus vokiečiams tepavyko išsiųsti 4 stovybos batalijonus ir kelias ma- žesnes grupes, viso apie 2.500 vyrų, arba 4-5 procentai tvis me- tais gimusių. Tačiau ketvirtas mėnuo vedama kova pareikalavo aukų. Iš kovo mėn. išvežtų in- teligentų Stutthofo koncentra- cijos lageryje jau nukankinti: Bauba, Budrys, Grigas, Januš- vičius, Kerpė, Masaitis, Puodžius, A. ir V. Tumėnai. Sarašas gali padidėti. Už ką mirė jie subren- dė atsakingam kultūriniam ir valstybiniam darbu ir dar ne- spėję pilnai pasireikšti? Kieno dėka jų artimieji neteko tėvų, vyrų, mylimųjų, o tėvynė — darbščių rankų ir pasiaukojimo kupinų širdžių? Ar jų auka pra- sminga? Taip. Tą matom jau dabar: Rentelno įsakymu jie bu- vo be pagrindo sumiti ir išvežti. Rentelas jų krauju gelbėjo susi- kompromitavusį civilfervaltungą ir vokiečių politinį auklumą. Savo mirtimi jie pašventino jauni- mo nusistatymą mobilizuotis vien nepriklausomai Lietuvai ginti. Ir kada klausiamo, už ką vargsta ir žūsta fronte transportininkai ir statybininkai, o Vokietijos fabrikuose lietuviai darbininkai, už ką savisaugos daliniai nete- ko vieno penktadalio vyrų (10 proc. užmuštais ir sužeistais, o kita 10 procentų)—be žinios din- gusiai)— jau dabar matome Stutthofo kankinių aukos reikš- mę: Lietuvoje savo krauju jie išgelbėjo keliasdešimt tūkstančių jaunuolių nuo beprasmiškos mirties ir vargų fronte, o pasaulio opi- nijoje—lietuvių kova dėl laisvės susilaukė nuosirdžių simpatijų. Mes gerbiame savisaugiečių pra- lietą kraują ir didžiuojamės jų narsiais žygiais. Tačiau žvelg- dami į tautos likimą, mes pri- valome sau pasakyti, kad už jų vargą ir kraują Lietuva ligi šio- lei nieko negavo. Visa civilfer- valtungo politika prikišama ro- do, kad nuolaidomis nieko ne- laimėsime, o į Rytus ar į Rei- chą siųsdami žmones, už vokie- čių interesus juos paukosime.

"Mes kalbame atvirai, nes ko- vojanti tauta privalo žinoti, kad lietuvių vokiečių santykių įtem- pimas vėl auga ir kad ji didina civilfervaltungas ne tik žmonių medžioklėmis, plėšimais, bet ir savo priemonėmis, kurių pagal- ba mano pravesti antrąją mobi- lizaciją. Negaudamas iš Reicho papildymų, civilfervaltungas at- gabeno kelis latvių ir estų ba- talijonus. Repatrijantai vokie- čiai apginkluojami. Į valščius pasiūstų vokiečiai faktiškai per- ima visą administraciją iš lie- tuvių viršaičių. Įvairiomis poli- tinėmis kombinacijomis Rentel- nas patvirtino Kubiliūno prista- tytą Tautos Tarybą, kuri yra da- lis atstovų, konferencijoje Ku- biliūno numatytą į Tautos Ta- rybą, ir kuri iki šiolei nerado reikalo susirinkti. Civilferval- tungas antrąjam roundui ruošia- si. Jam privalome ruoštis ir mes lietuviai. Kaip turime lai- kytis antrosios mobilizacijos a- kyvaizdoje, smulkiai nurodėme birželio 12 d. ekstra laidoje ("I Laisvę" Nr. 11). Rimtai, šaltai ir nepasiduodami Lietuvos prie- šų provokacijoms griebtis gink- lo pasitinkame pirmąjį tos mo- bilizacijos etapą—registravimą, kuris dar prieš birželio 22 d. vi- same krašte buvo pradėtas ir ku- ris daugelyje vietų nusitęs ir rugpičio mėnesį.

"Visuotinė registracija ir at- leidimais vokiečiai skaldo lie- tuvių tautą kaip bendruomenę ir nori turėti reikalo su atskirais jos nariais, bet ne su visa tau- ta iš karto. Pirmosios mobili- zacijos metu paimdavo, palygin- ti sunkius darbus bei žvėriškai žudė sumitus į belaisvę Bataan'e ir Corregidor'e amerikiečius bei filipinus kareivius. Vienas iš išsigelbėjusių kari- ninkų pareiškė, kad japonų bru- talškumas buvo tiek žiaurus, kad "nors sumušti, alkani ir pa- vargę per paskutiniąsias Bataan'o kovos dienas, nors tolimesnis spyrimas ir buvo visiškai bevilt- tis, mūsų amerikiečiai kareiviai ir jų ginklo draugai filipinai bū- ty gyvi nepasidavę, jei būtų ži- noję kas jų laukia." Karininkai ir kareiviai—netgi kapelionai—buvo taip beširdiš- kai kankinami dažnai aukštųjų japonų karininkų akivaizdoje, kad tūkstančiai jų vietoje mirė. Laikė 85 mylių "Mirties Mar- šo", kuris prasidėjo Bataan'o pa- sidavimo dieną, įvyko šie daly- kai: Amerikiečiams bei filipinams buvo uždrausta valgyti maista, kurį jie turėjo su savim; Tiems, kurie turėjo japonų pi- nigų ar ženklų, buvo nukirstos galvos; Ligoniai, kurie buvo išbombar- duoti iš ligoninių, buvo suvary- ti į to maršo eiles, o kurie sug- riuvo—buvo nušauti; Kai troškulo mariniai karei- viai bėgdavo prie šulinių, jie bu- vo žudomi; Visi buvo paliekami lauke karštoje saulėje ištisas dienas be uždengimo ir vandens; Kuomet jie buvo sugrūsti į "Buliaus palapinę"—be vietos prigulti, japonų kareiviai juos per visą naktį badė bajonetais. 12,000 belaisvių, suimtų Cor- regidor'e, buvo visą savaitę lai- komi be maisto, ant cemento grin- dų 100 kvad. jardų. Tenai te- buvo vos 1 vandens kriauklės ir kiekvienas turėdavo laukti po 12 valandų, kad prieiti eilę pil- dyti savo indą. Po septynių dienų 7000 amerikiečių ir filipi- nų gavo pirmąjį valgį—vieną in- dą ryžių ir dėžutę sardinkų. Visus šiuos faktus suteikė comdr. Melvyn H. McCoy, U. S. Laivyno, 1126 Lasalle St., Indian- apolis, Ind., plk. leit. S. M. Mell- nik, Coast Artillery Corps, iš Dunmore, Pa., ir plk. leit. (tuomet kapitonas) William E. Dyess, oro korpuso, iš Albany,

VASARIO 16-TOS PROGA

Pasakyk man, mielas lietuvi, Jei dar tautos turi liežuvį Ir pripažįsti Dievo tiesą, Ir savo kraštui, tautai šviesą: Kaip sąžinė rami gal būti, Kaip jame kraujas neišdžiūti! Kaip saulė gali šviest' tam broliui, Kur's bočių krauju pirktą šalį Už lėkštėje primestą dalį Ir tą pačią iš brolių išplėštą, Kai pro brolių kraują laisvė brėkšta, Parduoda, smaugiamą, maskoliui!

Pasakyk man, miela motina: Ar ne gyvybe sūnų sotinai Jį gimdydama, penėdama; Prie lopšio naktis budėdama! Augindama, jam troškai laimės. O jis:—nėr' Dievo . . . nėr' Jo baimės; Tokia vien kvepia man gadynė. Kad mokei jį mylėt tėvynę: Nelaimėj . . . mirti pasiruošti! Senatvėj laukei pasiguosti . . . Paskyrei vietą jam kertėje; Kai sūnų priėmė, ne piktadėja, (Jis ne dalis, o kūnas tavo). Prie stalo suokalbį jis daro; Už meilę, širdį jam aukšinę, Tau perveria peiliu krūtinę.

O meilė šaukiasi tėvų: Dieve, pasigailėk vaikų!

Suodžių Antanas

Šv. Vincnto Seminarija Latrobe, Pa. 1944.

KAIP JAPONAI KANKINO, BADU MARINO IR ŽUDĖ BATAAN'O IR CORREGIDOR'O VYRUS

Karo ir Laivyno Departamen- tai bendrame raporte atidengė, kad japonai žiauriai kankino, badu marino, prievearta vertė dirbtų, kuriuos tie karininkai asme- niškai išgyveno ir matė, bet jo- kiū būdu ne tai, ką "girdėjo iš kitų". Jų pareiškimai buvo pa- tikrinti iš kitų šaltinių. Šitie trys karininkai pareiškė, kad kelis kartus daugiau ameri- kiečių karo belaisvių mirė dėl priverčiamo sunkaus darbo, bendro brutalškumo ir daugiausia iš bado, negu japonai bet kada padavė. Vienoje belaisvių stovykloje, Camp O'Donnell, vien tiktai balandžio ir gegužės mėn., 1942 m., mirė 2,200 amerikiečių belaisvių. Cabanatuan'o stovyk- loje iki 1942 m. spalį pabaigos mirė apie 3,000 amerikiečių. Ta- čiau tarp filipinų belaisvių O'Donnell stovykloje mirtingu- mas buvo daug didesnis. Nors šis pranešimas remiasi duomenimis, suteiktais comdr. McCoy, pulkininku Mellnik ir Dyess, tačiau yra daugiau pabė- gusių iš japonų belaisvių stovyk- lų Philipinuose amerikiečių: maj. Michiel Dobervitch iš Iron- ton, Minn.; maj. Austin C. Shof- ner iš Shelbyville, Tenn.; maj. Jack Hawkins iš Boxtton, Tex.; ir corpl. Reid Carlos Chamber- lain iš El Cajone, Calif. Visi jie yra Jungt. Valstybių Marinių korpuso. Išskalkuluota japonų brutalškum- o kampanija prieš kovos nukau- motus, alkanus amerikiečius ir filipinus kareivius Bataan'e prasidėjo kai tik jie pasidavė, tuo, ką vėliau tai išgyvenusieji vadi- no kaip "Mirties Maršas". "Mirties Maršas" prasidėjo kada tūkstančiai belaisvių buvo suvaryti į krūvą Mariveles oro aerodrome Bataan'e po jų pasi- davimo 1942 m. balandžio 10 die- nos metu.

OWI Gaunami pranešimai apie nau- jus susirgimus dėmėtąja šiltine Alovės ir Alytaus apylinkėse. TĖVAS: Nežinau, kas man daryti su savo sūnum. Meluoja kai pasam- dytas! PAŽYSTAMAS: Padaryk iš jo lai- kraštininką, tai bent iškils aukštai. JIS: Ak, meiluže, aš norėčiau visą gyvenimą tave taip vedžiotis. JI: Širduk, visiškai tas nereikalin- ga; nuvesk tu mane tik pas altorių, o paskiau aš pati tave sekiosiu.

KAIP TAUPYTI KURUI ALYVĄ

Paskutiniu laiku tiek daug bu- vo kalbama apie anglies trūkumą, kad daugumas gyventojų pa- miršo, kad kuro alyvos taip pat trūksta. Alyvos vartotojai, skai- tydami apie naująją vamzdžių li- nija ir girdėdami apie šiuokius tokius kitus pagerinimus alyvos transportacijoje, galvoja sau šiaip: "O, alyvos situacija tai- soši. Dabar mes turime angli- lies trūkumą. Gerai, kad aš kū- renu alyvą." Ir taip jie nieko nepaisydami toliau degina aly- vą, taip sakant iš kito galo. Tai reiškia, kad daugelis jų paga- liau įsitikino, kad alyvos ištekl- liai yra labai ir labai žemi. Kuro alyva yra vis dar retas reikmuo. Toks atsiekimas, kaip užbaigimas "Big Inch" vamz- džiu-linijos patarnauja tiktai pa- brėžimui tikrojo trūkumo. Tai rodo, kaip rimtai vyriausybės valdininkai traktuoja šį trūkumą ir kokias išlaidas valdžia daro, kad pagydzius šį reiškinį. Ta- čiau vis dar yra didelis trūkum- mas. Faktiniai, mūsų tautiniai kuro alyvos ištekliai šiandien y- ra mažesni, negu šiuo pat lai- ku prieš metus. Nevien kad dabartiniai ištekl- liai maži. Militarinės ir karo industrijos pareikalavimai ištekl- ius yra žymiai didesni. Ir nie- kas negali numatyti kiek dides- ni bus tie pareikalavimai ateinan- čiais mėnesiais. Didėjantys pareikalavimai ku- ro alyvos veikia dviem atvejais: alyvos žaliavą. Kadangi mes daugiau sunaudojame "high octane" gazui iš alyvos žaliavos, tai lieka mažiau kuro alyvai ir kerosinui. Tačiau tuo pat me- tu mūsų karo pareikalavimai ku- ro alyvos nuolat didėja ir vis- daugiau ir daugiau kuro ir die- selio alyvos reikalinga varyti mūsų laivus ir mūsų tankus, mo- torizuotus įrengimus ir palaiky- ti mūsų industriją pilnam pajė- gume. Paprastai sakant, mes, dabar, esame pagauti

plyšyje. Mums nebus daugiau alyvos. Mes turime ištesėti su turimais racionavimo kiekiais. Kad sutaupius kurą ir tuo pačiu turėti pakankamai šilimos, reikia tikrinti savo pečius reguliariai, ir žiūrėti, kad jie būtų tinkama- mai išvalyti bei nustatyti. Ši- limos ir vartymo kontrolės įtais- mai turi būti inspektuojami, kad būtų tikrais, kad jie tinkamai kontroliuoja alyvos vartojimą. Jeigu reikia dažnai atidarinti langus, kad pravėdinus per šil- tus kambarius, reiškia, kad jų šildymo mašina aikvoja ku- rą. Nevien kaip mes deginame ra- cionuojamą kurą, bet lygiai svar- bu yra tai, ką mes darome su šilima, po to kai mes ją gau- name. Daugelis jūsų, be abejo, daug kreipėte dėmesio į savo namų insuliaciją. Tai yra puiku, svei- kai protaujama, žinoma, nes jų- sų namai, ir faktiniai visi pasta- čiau yra "šilimos laikytojai." Jeigu jūs leidžiate šilimam nei- reikalingai išsprukti, jūs visam laikui nustoate tos šilimos, kar- tu su kuru, kurį jūs suvartojate tai šilimai gauti. Jeigu jūs gal- vojate, kad šį sezoną jau per- vėlu išleisti tiek pinigų insuliaci- cijai, padarykite tai patys nami- niu būdu—užkimšdami visus ply- šius bei skylės. Pavyzdžiui, gerai apieškokit aplink langus ir duris plyšius, ir apkamšykite juos gerai. Už- dengkite langus, kada tik nere- kija šviesos iš lauko. Kambariuose, kuriuos nevartojate, laikyti- te langus visą laiką uždarytus. Iš viso, uždarykite sunkiai ap- šildomus kambarius ir nenaudo- kite jų. Laikykit indus su van- deniu ant radiatorių ar kitų šil- selio alyvos reikalinga varyti mūsų laivus ir mūsų tankus, mo- torizuotus įrengimus ir palaiky- ti mūsų industriją pilnam pajė- gume. Paprastai sakant, mes, dabar, esame pagauti

TĖVŲ JEZUITŲ MISIJOS

WORCESTER, Mass.—Aušros Vartų par., vasario 24—kovo 5 d. T. Antanas Mešlis, S. J. CAMBRIDGE, Mass.—Nekal- to Prasidėjimo par., vasario 27—kovo 12 d.—T. Pr. Aukštikalnis, S. J. ELIZABETH, N. J.—Šv. Petro ir Pavilo par., vasario 27—kovo 12 d.—T. Jonas Kidykas, S. J. BAYONNE, N. J.—Šv. My- kolo par., kovo 11—19 d.—T. An- tanas Mešlis, S. J. PROVIDENCE, R. I.—Šven- to Kazimiero par., kovo 12—19 d.—T. Pr. Aukštikalnis, S. J. SCRANTON, Pa.—Šv. Mykolo par., kovo 12—19 d.—T. Jonas Kidykas, S. J. PHILADELPHIA, Pa.—Šven- to Jurgio par., kovo 19—balan- džio 2 d.—T. Pr. Aukštikalnis, S. J. BROOKLYN, N. Y.—Aprei- kimo par., kovo 19—balandžio 2 d.—T. Jonas Kidykas, S. J. ATHOL, Mass.—Šv. Pranci- skaus par., kovo 26—balandžio 2 d.—T. Antanas Mešlis, S. J.

BALTIMORE, MD.

Laukia Auksinio Jubiliejaus

Visiems gerai pažįstamas Sta- sys Garbilevičius, įžymus mūsų kolonijoj veikėjas praelytje, ren- giasi su savo žmona apvaikšio- ti auksinį savo vedybinio gyven- mio jubiliejų, būtent, vasario 27 d. Per paskutiniuosius kelis me- tus Stasys randasi Maryland State sanatorijoje, gydosi, tačiau mano parvykti į Baltimore į sa- vo sukaktuves. Girdėjau, parašė klebonui laišką, kuriame prašė sutvarkyti bažnytnines apeigas per kurias jis nori su savo žmo- na panaujinti įžadus padarytus 50 metų atgal. Duok, Dieve, lai- mingai abiem sulaukti tos links- mos dienos. Juozas Būdelis

Sveikiname Ponus Akelaičius

Vasario 15 d. Kazimieras ir Ieva Akelaičiai, Belair Rd., mi- nėjo 35 metų savo vedybinio gy- venimo sukaktį. Kadangi abu yra susipratę katalikai ir ištiki- mi Šv. Alfonso parapijos nariai, tad užprašė padėkos šv. Mišias, kurios buvo atnauštos jų į- intencija tą rytą. Sveikiname pp. Akelaičius ir jų šeimą. Linki- me laimingai sulaukti auksinio jubiliejaus. Ilgiausių metų a- biems!

RINKLIAVOS MARIANAPOLIO KOLEGIJAI

Waterbury Surinkta \$1,201.53

Sekmadienį, sausio 30, buvo toliau daroma rinkliava palaikyti Marianapolio Kolegijai. Waterburio lietuvių katalikų parapija yra sena, didelė ir ne- trukus minės savo auksinį gyva- nimo jubiliejų. Jos pirmas stei- gėjas buvo garsus lietuvių katali- kų veikėjas kun. A. Burba. Matyt, jį gerus pagrinde pa- dėjo, nes ir dabar toji parapija, vadovaujama kleb. kun. J. Valan- tiejaus, nenusiėdžia savo dar- bais tiek lietuviybės, tiek katali- kybės dirvoje. Tai liudija ir užpercito sekma- dienio rinkliava Marianapolio Kolegijai palaikyti. Klebono kun. J. Valantiejaus karštai paraginti ir suprasdami šios mokslo įstaigos svarbą, Water- burio lietuviai katalikai per pa- maldas bažnyčioje suaukojo 1- 201 dolerį ir 53 centus. Per pamaldas pamokslus sakė kun. dr. V. Andriūška, M. I. C. Po pamaldų jis dalyvavo Maria- napolio Kolegijos Rėmėjų sky- riaus susirinkime. Skyriaus pir- mininkė yra J. Stulginskaitė. Tą pat sekmdienį kun. J. Kuprevičius, M. I. C., pamokslus sakė ir rinkliavą padarė West- field, Mass. Čia parapija yra maža ir dar gana nauja, gražiai ir rūpestingai klebono kun. V. Puidoko prižiūrima. Aukų Ma- rianapolio Kolegijai buvo surink- ta \$165.70. Marianapolio Kolegijos vado- vybė nuosirdžiai dėkoja klebo- nam kun. J. Valantiejiui ir kun. V. Puidokui už jų didelį palan- kumą, kurį Kolegija yra iš juo- dviejų patyrusi tiek dabartinės

"ŠVENTOJI VALANDA"

MALDOS IR GIESMĖS

Sutaisė KUN. J. K. MILIAUSKAS

Tai vienatinė Amerikoj išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis tain kad žmonės gali sekti kunigą maldose ir giedoti giesmes su choru.

Kaina 15 Centų,

Imant nemažiau 10 egzempliorių—10 centų

Reikalaukite:

"GARSO" ADMINISTRACIJA

P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

Laiškai siųsti: P. O. Box 22, Phone: Wilkes-Barre 3-4711
73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa.

PILDOMASIS KOMITETAS

Kun. J. Svagždytis, Dvąsias Vadas, 20 Webster St., Brockton, Mass.
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.
J. Vaičaitis, Vice Prezidentas, 213 Ferdinand St., Scranton, Pa.
W. T. Kvetkas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.
J. Yonakas, Išdinininkas, 57 Church St., Pittston, Pa.
P. Karasauskas, Išdo Glob., 13 Garran Ave., Lyndwood, W. E. Pa.
V. Abramaitis, Išdo Globėjas, 113 Patterson St., Tamaqua, Pa.
Dr. A. Rakauskas, 73 E. South St., P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KONTROLĖS KOMISIJA

1. Adv. J. J. Grish, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
2. J. Furickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa.
3. Antanas Agurkis, 93 Russell St., Edwardsville, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

1. Ant. F. Knežys, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
2. M. J. Kvetkus, 503 So. Grant St., Wilkes-Barre, Pa.
3. Jurgis Tumasonis, 222 So. Ninth St., Brooklyn, N. Y.

TEISMO KOMISIJA

1. Pranas Rakauskas, 171 Cray Ave., Binghamton, N. Y.
2. Ona Barkauskienė, 62 Lawlor St., Waterbury, Conn.
3. Antanas Štokūnas, 99 Carroll St., Pittston, Pa.

SVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. Pr. Juras, 94 Bradford St., Lawrence, Mass.
2. Leonadija Zemaitytė, 1419 N. Main Avenue, Scranton, Pa.
3. Komp. Aleksandras Aleksis, 76 Center St., Waterbury, Conn.
4. J. Purobičius, 23 Mill Street, Pittston, Pa.
5. Bronė Mičiūnienė, 74 Belden St., New Britain, Conn.

LABDARYBĖS KOMISIJA

1. Pr. Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.
2. K. Šlamielis, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
3. Julė Salasevičienė, 10020 Nelamere Ave., E. Cleveland, 12, Ohio

JAUNIMO KOMISIJA

1. Jurgis Venšlovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio
2. Pranas Katilius, 51 Capitol Avenue, Hartford, Conn.
3. Kun. Ed. Gradeckis, 339 Green St., New Haven, Conn.
4. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.
5. Genovaitė Kupstaitė, 28 Penn. Street, Kingston, Pa.

LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(P. Prano RAZVADAUSKO, L. Vyčių Centro pirmininko, referatas, skaitytas sausio 30 d., Norwood, Mass., LRKSA Apskritis suvažiavime).

Didžiai Gerbiamieji Atstovai:

Susivienymo ratas — mokesčiai už apdraudus protekciją išlaiko visą kompeticiją, ir jie yra mažesni, negu kitų panašiu organizacijai. Dar prie to, visi sertifikatai turi rezervus, ir po trijų metų mokesčio, dėl nedabai ar kitų priežasčių, negalint toliau mokėti, galima pasirinkti išmokėti sertifikatai, arba praprašyti apdraudą, kurie palaiko sertifikatai vertėje per gana ilgą laiką.

Kitas vėl, dar naujas, bet labai svarbus dalykas, kad išrašant į Susivienymą nereikia mokėti įstojo mokesčių. Be to, centras apmoka daktarus iki \$1.00 už aplikanto fizinę egzaminaciją. Šių visų palengvinimų pirmiau neturėjome, todėl dabar jais turėtume naudotis ir išsiskirti kitiems, kokias geras sąlygas ir lengvatų mūsų Susivienymas teikia savo būsimiems nariams. Dabar, einant antrajam pasauliniam karui, jaunuolis pakviestas prisirašyti prie Susivienymo, tuoj patsto klausimą: kaip bus, jei aš būsiu pašauktas karinei tarnybai ir nelaimingu atveju žūčiau, ar mano pašalpagvis gaus už mano sertifikata pinigų — pomirtinę? Labai rimtas klausimas, bet malonu paaiškinti, kad Susivienymas yra nutaręs išmokėti visų narių-karių sertifikatus pašalpagaviams, nežūrint kur jie žūtų, gindami žvaigždėtą Jungtinių Valstijų vėliavą. Čia yra didelis palengvinimas tiems nariams, kurie yra karinės prievolės amžiuje. Visiems jaunuoliams ta išsiskinkime! Kultūriniais ir tautiniams reikalams LRK Susivienymas yra labai daug pagalbės — prisidedęs. Jau 1890 metais, penktame seime nutarta leisti lietuviškas knygas. Po dešimtojo seimo buvo išleista "Kražių Skerdynė" ir "Lietuvių Padėtis Rusų Imperijoje."

11-tas seimas paskyrė 100 dolių konkursui "Lietuviškos Gramatikos" parašymui. Nutarta rinkti senoviškus lietuvių raštus. Įsteigtas Imigrantų Namų Fondas ir pradžia paskirta 100 dolių.

13-tame seime paskirta 100 dolių Lietuvos Žemėlapiui išleidimui.

16-tame seime nutarta išmokėti iš izdo 50 dolių "Vyskupo Valančiaus raštų išleidimo komitetui".

20-tame seime nutarta išleisti priaušangiai kartai trumpą katekizmą lietuvių kalba.

21-me seime nutarta tęsytis Lietuvos reikalams per A. L. R. Katalikų Federaciją skirti \$300.

22-rame seime nutarta atsikreipti į Amerikos lietuvių visuomenę, kad veikiausia kiekevnoje kolonijoje būtų įkurta mokykla. Centro valdyba įpareigota agituoti per organą, kad kuo daugiau būtų aukojama Lietuvis švietimo draugijoms — "Ziburui" ir "Saulėi".

24-tame seime nutarta paskirti iš tautiškų centų 300 dolių išleidimui reikalingų mokykloms vadovėlių; Marijampolės "Ziburio" mergaičių progimnazijai nutarta paskirti \$1000; Lietuvos Mokslo ir Dailės Draugijai Vilniuje paskirta \$119.02.

25-tame seime iš tautiškų centų paskyrė \$100 Sv. Kazimiero Seserims.

26-tame seime Sv. Kazimiero Seserų vienuolynui paskirta \$357.27; Liet. Informacijos Biuru Paryžiuje \$25; Rytiečių Fondui — \$25; Marijampolės Mergaičių progimnazijai \$25; "Saulėi" Kaune \$25; Lietuvių Mokslo ir Dailės Namams Vilniuje \$25.

27-tame seime Vargoninkų Sąjungai — išleidimui bažnytinio giedojimo veikalų paskirta \$100; "Ziburio", "Saulės" ir Vilniaus lietuvių mokykloms po \$100.

28-tame seime Sv. Kazimiero Seserų vienuolynui paskirta \$300; LRK Moksleivių Susivienymui \$100; Vilniaus Lietuvių draugijai "Rytui" \$45.45; be to šiam reikalui delegatai dar sumetė \$89.40.

29-tame seime Sv. Kazimiero Seserims paskirta \$200; Vargoninkų Sągaidai — išleidimui veikalo "Sv. Naktis" \$25 ir delegatai čia pat sumetė \$70.66; Liet. Informacijos Biuru Paryžiuje \$25; kunigo Kaupo raštams išleisti \$25; Lietuvių Kolegijos Fondui \$100; Susivienymo Stipendijų Fondui — \$67.58.

32-rame seime Sv. Kazimiero Seserims paskirta \$200.

36-tame seime Auksos-Sidabro Fondui — Lietuvos nuosavos valiutos paramai — paskirta \$500.

51-me seime Tėvų Marijonų Marianopolio Bernaičių Kolegijai paskirta \$300; Nukryžiuoto Jėzaus Seserų vienuolynui — \$200; Sv. Pranciškaus Seserims \$100; Sv. Kazimiero Seserims \$100; Vilniaus našlaičių šėlimui \$50; Clevelando Lietuvių Kultūrinio Darželio reikalams \$25.00.

52-ros seimas paskyrė po \$150 Marianopolio Kolegijai, Seserims Pranciškietėms, Seserims Kazimierietėms ir Seserims Nukryžiuoto Jėzaus.

Štai faktai, gerbiamieji, kurie patys už save kalba, ir matome kiek Susivienymas pagelbėjo mūsų kultūrinėms įstaigoms, ir tėvynei Lietuvai. Lietuva vėl žiariųjų okupantų kryžiuojama, bet drausji tikiu, kad vėl ji bus laisva ir, Susivienymas vėl ištis jai savo duosnią ranką. (Bus daugiau)

Užsirašykite Amerikos LIETUVIŲ NAUJENAS mėnesinis žurnalas, 28 puslapių, pavelduotas ir daug skelbimų. Kaina 50c. metams. Adresas: LIETUVIŲ NAUJENAS 332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

ARGI ISTIKRŲJŲ TAIP?

Sausio 13 d., š. m. "Garso" No. 1-2 tilpo ilgokas organizacijos Prezidento raštas antraštė: "Svarbiu mūsų organizacijos reikalu", kame p. Prezidentas keturiuose punktuose agituoja, kad šiais metais LRKSA seimas yra visiškai nereikalingas ir kad toks jo argumentavimas yra paremtas ankstyvesniais Vykdomosios Tarybos nutarimais.

Trumpai suglaudus tuos keturis punktus-argumentus prieš Susivienymo seimo nereikalingumą, yra šie: 1) transportacija, 2) valdžios patarimai, 3) negalėjimas išlikti iš darbų ir 4) maža reprezentacija. Tai tokie p. prezidento argumentai. Tie, kurie iš mūsų yra pilnai susipažinę su Susivienymo bendrais reikalais, žinome tą, kad (1) transportacija ir (4) maža reprezentacija dabar apie 100 atstovų, kuriuos, akių plotu galima paskirstyti šiaip: Illinois — 4, gal 6; Ohio — 5 ar 7; Indiana — 1 arba 2; Mass — 5 arba 7; Conn — 6 arba 9; New York — 3 arba 5; New Jersey — 2 arba 3; Maryland — 1 arba 2; Virginia — 1 arba nieko; Wisconsin — 2 arba 3; likusieji — pennsylvaniečiai. Tai kokios čia reikšmės gali turėti mūsų seimas Amerikos transportacijai? Faktas yra, kad Vykdomoji Taryba ir jos nariai važinėja dargi Susivienymo reikalais visur, kur tik yra reikšmingas ir jų niekas nevaržo! Seimus laiko tokios reikšmingos organizacijos, kaip Disabled American Veterans, Veterans of Foreign Wars, American Legion, Spanish American Veterans ir daugelis kitų dr-jų ir organizacijų, kurių seimuose ir kongresuose suvažiuoja tūkstančiai delegatų.

Kas pasakyta apie pirmą ir ketvirtą punktus, tas pat tinka 2 ir 3 punktuose; kas leistina kitių organizacijų nariams, tas leistina ir mums lietuviams. Reprezentacija mūsų Susivienymo seimuose nekuomet nėra buvusi gausi kuopų delegatais, ji bus tokia pat ir 1944 metų seime.

SEIMAS YRA BŪTINAS

Nepaisant p. prezidento argumentų, seimas yra būtinas. Juk visiems nariams (ypač Vykdomajai Tarybai) yra žinoma, kiek dolių kainavo legalizavimas Massachusetts valstybėje. Šiandien toje valstyboje padėtis yra gana rūsti ir žadama Susivienymo veikimą suspenduoti, jeigu Susivienymas savo konstitucijoje nepadarys pakeitimų (striapsny 11-tam, paragrafe 11-tam). To pataisyti ir su juo apsilenkinti nėra galimybės, kaip tik Susivienymo seime, kaip kad yra nurodyta straipsny 6-tam ir ten esantys paragrafus.

Be to yra ir kitų svarbių reikalų, kaip va: nesibaigiantis Lėšų Fondo klausimas, perdidelio mirtingumo padariniai ir daugel kitų svarbių klausimų, kurie yra tiesiai neaplenkiami ir yra mūsų organizacijos gyvybiniai klausimai.

Seimo nutarimai yra pildytini ne tik mums, eliniams organizacijos nariams, bet ir Vykdomajai Tarybai. Praeitais Susivienymo seimas nutarė ir tas turi būti išpildyta. Jeigu paneigsime seimo autoritetą, tai kas liks organizacijai autoritetu?

Susivienymo finansinės apy-skaitos daugel ką pasako. Žo-

džių permaža, reikia darbų. Darbių vaisiai yra paremti skaitlinėmis, kurių niekas nepakeis.

Susivienymo seimas būtinas ir seimų nutarimai visiemis pildytini.

J. B. Saliūnas, 209 kp. narys Kingston, Pa.

SO. BOSTON, MASS.

Metinis Balius LRKSA 94 jaunimo kuopa, vasario 20 d., rengia didelį balių. Strand salėje, 376 W. Broadway, So. Boston, Mass. Pradžią 6 val. vakare. Įžanga \$1.50.

Balialis rengimo komitetas labai nuosirdžiai dirba ir tikisi daug svečių.

Komitetą sudaro šie: Pranas Razvadauskas — pirmin., A. Neviera — šeimininkas, A. Peldžius — pagelb. šeimininkės: K. Masiliūnė ir p. Brolienė; pagelbininkės: M. Matuzaitė, J. Burdukytė, O. Petrušytė ir G. Razvadauskienė; kvietimo komisija: kun. A. Abračiūnas, F. Grendelytė, adv. J. Grigalius, adv. K. Kalinauskas; programos komisija: p. Ona Ivaškienė, Petras Kupraitis; Bilietų komisija: S. Griganavičius (kuopos kasininkas), ponia Sirėlienė, O. Katiūtė, (kp. rašt.), B. Bukotienė, V. Tamoliūnaitė, A. Pasausytė; Publikacijos komisija: dr. J. Seymour, A. Ivaška, J. Kumpa.

Komitetas pilnai prisiruošė ir nuosirdžiai visus kviečia atsilankyti. Bus įvairi programa, ponia Ivaškienės vadovybėje. Jos vadovaujama vaikučių grupė su orkestru pagros, deklamuos, šoks. Bus ir kalbų. Principaliau kalbėtojau pakviestas Lietuvos garbės konsulas adv. Šallan.

Šeiminkės jau priruošė kumpius ir kalakutus, o šeimininkai pasiruošė visus pavaišinti skaniais gerimėliais.

Kvietimo komisija pakvietė visą eilę garbingų svečių, todėl ir mums bus linkmsa su jais laiką praleisti.

Kadangi šis balius paskutinis prieš gavėnė, tad Petras Kupraitis turi užkviestis puikų orkestrą ir po vakarienes bus galima linksmai pašokti.

St. Griganavičius, kurs tvarbilietus, pranešė, kad jau daug vietų rezervuota, todėl tamsta skubiai rezervuok, kad būtų užtikrinta vieta.

Žodžiu, vakarienė bus puiki. Tik prisiminkime pernai jų vakarienė, stalai "lūžo" nuo valgių ir gerimų, gi salė brackėjo nuo skaitlingos publikos.

Tad, gerbiamieji, 94 jaunimo kuopos vardu nuosirdžiai visus kviečiu į šį balių vasario 20, 6 val. vakare.

Nervingas

— Kas čia pas jus darosi? Jau trečią kartą randa laukrasti skelbimą, kad Jūs šuniukas pražuvęs. — Kai tik mano duklė pradėjo mokytis dainuoti, tas lastras nenor būti namie ir tiek.

JAUCIATĖS BLOGAI?

Visiškai Palengvinsite Sau—Šiuo Modernišku Švelniu Būdu Kuomet kankinatės vidurių užkietėjimu — žarnos neveiklios, skauda galva, nėra energijos — alengvinsite sau šiuo modernišku būdu — kramtykite FEEN-A-MINT. Ši skoninga kramtoma guma vidurius luošuoja švelniai ir tikrai. Milijonai žmonių naudoja FEEN-A-MINT. Tik pakramtykite FEEN-A-MINT einant gulti, naudokite tiksliai pagal nurodymus ant pakelio. Sekantį rytą malonus palengvinimas pagelbės jums vėl jausitės puikiai.

10¢

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

EDWARDSVILLE, Pa. — 1 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumos Sv. Marijos parapijos svetainėje.

FOREST CITY, Pa. — 5-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumai Sv. Antano parapijos svetainėje.

WILKES-BARRE, Pa. — 17 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po pamaldų parapijos salėje.

LEWISTON, Me. — 26-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po pietų Sv. Baltramiejaus draugijos salėje. Visi nariai malonai kviečiami susirinkti.

LUZERNE, Pa. — 28-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 1 val. po pietų Mockaičio salėje.

MAHANŲ CITY, Pa. — 31 kp. susirinkimas bus vasario 20-tą dieną parapijos salėje. Pradžią tuoj po sumos.

EYNON, Penna. — 42-ros kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumos parapijos salėje.

SUGAR NOTCH, Pa. — 46 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną Sv. Petro ir Povilo parapijos salėje, 12 P. M.

BRESLAU, Pa. — 56-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po piet pas kuopos sekretorių.

EXETER BORO, Pa. — 57 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 1 val. po pietų Kazio Mikučionio namo, 136 Penn. Ave., Exeter, Pa.

DURNEYA, Pa. — 61-mos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumos bažnytinėje svetainėje.

SHEBOYGAN, Wis. — 62 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną bažnytinėje svetainėje po pirmų mišių.

ASHLEY, Pa. — 69-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po pietų pas raštinką J. Šupšinską, 43 Cooke St., Ashley, Pa.

WANAMIE, Pa. — 75-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumos bažnytinėje salėje.

SWOYVERVILLE, Pa. — 77 kp. susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po pietų, paprastoj vietoj.

NEW YORK, N. Y. — 106 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną Ausros Vartų parapijos salėje po pamaldų (sumos).

NANTICŲKE, Pa. — 114 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną parapijos svetainėje, tuojau po pamaldų.

BURLINGTON, N. J. — 120 kp. susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumai. Kviečiami visi nariai atsilankyti.

COALDALE, Pa. — 126 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną.

ST. CLAIR, Pa. — 130-tos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po mišių paprastoj vietoj.

E. VANDERGRIFT, Pa. — 133 kp. susirinkimas bus vasario 20-tą dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

SIMPSON, Pa. — 271-mos kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po pietų Igno Stungio salėje.

BLISSVILLE, L. I. N. Y. — 277 kp. susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuoj po sumos Atsimainymo Viešpaties parapijos svetainėje, 64-25 Perry Ave., Maspeth, L. I. N. Y.

PORT CARBON, Pa. — 282 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po pietų Simono Stočkūno namuose.

KORN KREST, Pa. — 292 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną 2 val. po pietų pas Gabr. Dirse, 47 High St. Visi nariai dalyvaukit ir naujų atsviekit.

SCRANTON, Pa. — 300 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną tuojau po sumos pobažnytiniam kambary.

DANBURY, Conn. — 304 kuopos susirinkimas bus vasario 20-tą dieną pirminio namuose, 43 State Street, Danbury, Conn.

VINCAS LABAŠAUSKAS, Cleveland, Ohio, numirė gruodžio 12, 1943, palaidotas gruodžio 18-tą iš Sv. Jurgio bažnyčios Kalvarijos kapuose.

JONAS STRIPEIKIS, numirė vasario 5 dieną, 1944 m. palaidotas vasario 9-tą iš Nekalto Prsidėjimo šv. Panelės bažnyčios Sv. Kazimiero kapinėse.

Amžiną atilsį suteik jų šeimoms, Viešpatie, o šviesybė amžina tegu joms būna per amžių amžius!

— Rašdami brangiai reikia prašai už šią skyrybę plunksną. — Bet prašau ponija išidėmėti, kad ji ponija pajauna mažiausia dešimčia metų. — Jeigu tiesa, tai prisiek man dar vieną tokią plunksną.

SANDELIS KNYGŲ IR ŽOLIŲ

Auksos Aleriukas, mišiu maldos su paveiksiais, celuloidos kietais viršais su gražiu kvietku ir kryžiaus atspaudais, puikiais piešiniais, paukuotoms baltos ar marmalūnės spalvos, Tiltės spaudimo, kaina \$1.75; Vainikėlis, maža maldų knygelė, paveikuotoms mišiu maldos, kietais drūtais juodais viršais, kaina 50c.; taipgi minkštai juodais viršais \$1.25; Kantikos, visokių giesmių, \$2.00; Gydyklos nuo baimės mirimo, su daugeliu paveikslų, gražios stambios raidės, 50c.; Istoriija Seno ir Naujo Testamento, su daugeliu paveikslų, 25c.; Ilganingi dėmojimai apie Sopulius švento Motinos, gražūs skaitymai, 35c.; Katekizmai, Poteriali ir Ministrantūra dėl patarnavimo kunigui laike šventų Mišių, 10c., arba 3 už 25c.; Tikras Šaltinis Ražančiųjų Atlaidų arba kryžikėnės kankinė, 15c.; Karvės, jų nauda ir geresnį bei skanesnių sūrų padarymas, su devyniais paveiksiais, 25c.; Duklė Marij, graži apysaka, 25c.; Kaip Duklė Gyvena Pastnyje, 25c.; Virėja, Kepėja ir Prižiūrėtoja, knyga apie 450 visokių receptų, \$1.00; Tūkstantis Naktų ir Viena, dalis I, 50c.; Mikalduo Pasakojimai Pranašystės, 25c.; Gudrus Piemenukas, graži apysaka, 25c.; Eustakijaus Gražus Apysakymas iš Pirmų Amžių Krikščionybės arba Išganymas Sv. Kryžiuje, 128 psl., 35c.; Sveikata Ligoniams, knygelėje aprašoma visokios vaistinės žolės, 25c.; Lengvas Būdas Išmokyti Anglišką Kalbą, 35c.; Kabałas su Saliamono Nostia, 10c.; Sapnų Knyga, su paveiksiais, \$1.25; Apie Dangu, Saulę ir Zvaigždes, \$1.25; Gyvenimas Marijos, 35c.; Sapnas Marijos ant Kalno Alyvu, 15c.; Ražančiai: judi medukuikai po 25c., kukuriniai, stiprios vėjos su stacijavų kryželiu, palgi juodi poteriai, po 50c.; Škapieriai: Karmelitu, Nekalto Prsidėjimo, širdies Jėzaus, Sv. Traičės, Sopulingos, Brangausio Kraujo, Sv. Pranciškaus, Krūvino Kančios ir Sv. Juozapo, po 25c.

ŽOLĖS ARBATOS FORMOJE Nuo nervų, inkstų, akmenėlių, dušulo, vyriškumo pataisyti, vandeninė ligos, cukrinės ligos reumatizmo saugėly, vidurių liuosavimo ir Palangos trejtarkos po 85c. pakelias su nurodymais kaip vartoti.

M. ZUKAITIS 332 Dean Street, Spencerport, N. Y.

INDEPENDENT OPINIONS ON THE BALTIC STATES

Baltic Nations Called Fearful of Reds' Return

After the Russians established themselves in the Baltic States to protect the bases they had demanded and received, they removed an unstated number of key persons known to be militantly hostile to Russia. These individuals were arrested in their homes, usually around 4 A. M. They were at once taken to the railroad station. Usually their families were taken, too.

The head of the family was separated on the train from his dependents, on the pretext that the men were to undergo a special examination. They were, however, taken to different destinations as far away as Siberia. The families were not reunited. Neither were they allowed to communicate with the home country.

How the citizens of the three small states resented the Russian occupation is shown by their uprising in June, 1941, at the start of the Russo-German war. Their action was a material factor in the retreat of the Russian armies from the Baltic. The insurgents captured Russian documents giving directions for the mass transfer of anti-Soviet elements to the interior of Russia.

The Baltic States remember all this. They fear that if the Russians return, their program for the scattering of the Baltic people, the sovietization of their countries, and the suppression of religion again will be put in force. They realize that mercy is not likely to be given to the thousands who took part in the June, 1941, uprising of their sympathizers. To their own people these are patriots fighting for country, home and religion. To Russia, they are guilty of treason.

(Colonel Conrad H. Lanza, Chicago C. H. Lanza, Chicago Daily Tribune, Sunday Tribune, December 19, 1943.)

There is considerable evidence that the Germans had no intention of reestablishing the three states, Estonia, Latvia and Lithuania, as completely independent. Rather, they had the idea of eventually incorporating them into a great Germany. Faced with this situation, the Baltic States have not given Germany much aid.

(Continuation of article by Colonel C. H. Lanza, Chicago Daily Tribune, December 20, 1943.)

The Baltic Terror

When Hitler and Stalin joined hands in the pact that started the war, Stalin was given control of the Baltic States. As soon as his soldiers moved in, the terror was instituted. People who were known or thought to be hostile to Russia were arrested, generally in the dead of night and frequently with their families. The men were promptly separated from their wives and children and sent into exile, often to the remotest corners of Siberia. The families were also

exiled and every effort has been made to prevent them from communicating with each other or with their homelands.

Col. Lanza is inclined to think the purpose of the Russians was not only the obvious one of depriving the little countries of their natural leaders but also the more subtle one of terrorizing the rest of the population. . . . When Russia and Germany went to war they rose instantly, not because they wished to be subject to Hitler but because anything seemed better to them than the Russian tyranny.

Needless to say, there is nothing in this record which should occasion any surprise. The methods employed by the bolsheviks in the Baltic States were precisely those which were to be expected of them because they had used them against their own people with equal harshness from the moments they seized power. The Poles have had an identical experience of Russian rule.

(Editorial, Chicago Daily Tribune, December 22, 1943.)

Senator Bridges

Our people want to know whether the rights of the smaller and weaker nations and peoples have been traded on the auction block of power politics with the passive consent, if not the open connivance, of the American government.

(Fulton J. Sheen in Representative American Speeches, 1942-1943, pp. 303-304.)

POLISH POLICY IN REGARD TO LITHUANIAN SCHOOLS IN THE VILNIUS REGION

The Polish Review of December 6, 1943, carried an article entitled "Schools for Minorities in Poland." This article stressed "the religious tolerance shown to national minorities and the assurance of their cultural and economic development, based on Article 110 of the Polish Constitution. As a proof of Polish "generosity" toward Lithuanians was mentioned the existence of twenty-three Lithuanian schools, with a total attendance of 1,054, in the Vilnius region. Of these schools, fourteen were private institutions.

In this connection we would like to state that in 1920, more than three hundred Lithuanian schools existed in the Vilnius region. These schools were gradually closed by the Polish authorities. In 1927 the Lithuanian Normal School in Vilnius, which prepared primary school teachers, was closed by decree. Forty-six primary schools operated by the Lithuanian educational society "Rytas" were closed in the same year.

On September 13, 1934, Mr. Beck, the Polish Foreign Minister, declared to the League of Nations that his "government found itself obliged to refute, starting at once, all collaboration with the international elements as far as concerns the con-

They want a clue to the ominous silence in recent months about the Atlantic Charter, the "four freedoms" and other statements of principles, and to the correspondingly greater emphasis on expediency, power politics, spheres of influence, and the like. . . .

It is our common sense that is offended by the suspicion that Yugoslavia or Poland or the Baltic countries—all of which have suffered grievously under the lash of Axis fury—may be used as pawns in a game called spheres of influence. . . .

(Congressional Record, January 14, 1944.)

Judgment of Nations

We are on record in the Atlantic Charter as guaranteeing the freedom and integrity of small nations, e. g., Poland and Lithuania. . . .

How then shall our Atlantic Charter, which defends the integrity of small nations, become effective except bearing the opprobrium of the strong? How shall we liberate the oppressed except by being smitten with the sword of the oppressors? I tell you that the day we wrote the Atlantic Charter we wrote in ink something that can be fulfilled only in blood. The Atlantic Charter can come into being only as the Sermon on the Mount—by enduring a Golgotha for a few hours from the powerful Caesars of the earth who would swallow up the weak and infirm.

(Fulton J. Sheen in Representative American Speeches, 1942-1943, pp. 303-304.)

ECHOES FROM GERMAN OCCUPIED LITHUANIA

According to a former Lithuanian official who reached South American shores this January, "the people of Lithuania are filled with patriotic fervor—they are determined to fight for the restitution of independence at all costs. They are against both Russian and German domination."

Word has been received that Bronius Blavesciunas, an official of the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs, died in Lithuania after a long illness.

General Galvydis-Bikaskas, a retired officer of the Lithuanian Army, died recently in Lithuania at the age of seventy-nine. He was one of the organizers of the Lithuanian Army and its commanding general as well as the first head of the Lithuanian Officers' Training School.

According to the New York Times of December 9, 1943: Reports reaching Sweden today said the Germans had ordered the evacuation of a mile and a quarter strip of the Baltic coast from Memel (Klaipėda) East Prussia, to Tallinn, Estonia, about 500 miles, apparently as an anti-invasion precaution similar to that taken in Western Europe.

All the inhabitants within the restricted area have been forced to move into the interior except those in large cities. According to additional information, all motor and sailing boats and barges along the coast have been confiscated. As regards Lithuania, apart from being anti-invasion precautions, these measures also have their aim the prevention of escape of Lithuanian patriots to neutral Sweden.

The Special German Court sentenced to death Andrius Meškauskas, of Ažuolų Būda, for the alleged possession of arms and an attempt to kill two German colonists, one of whom was wounded August 9, 1943. Unconfirmed reports from London, received through the Overseas News Agency, indicate that an attempt has allegedly been made recently on the life of the Lithuanian Counselor General, General P. Kubiliūnas, in Kaunas. Three of his aides were supposedly killed by an explosion. Though details are lacking, this attempted assassination is probably one of numerous manifestations of resistance against the German occupants.

The Lithuanian paper Ateitis (Future) of September 15, 1943, announced that Dr. Adrian von Renteln, German General Kommissar for Lithuania made a present of the estate of Vakai to M. Rost von Tonningen. Young Netherlanders brought to Lithuania are to be taught agriculture and gardening on that estate. During the visit paid by M. Rost von Tonningen to Lithuania, wreaths were placed on the graves of two murdered Netherlanders.

In the Vilnius district thirty sawmills are working at full speed, thus furthering the exploitation of Lithuanian forests by the Germans. The material is transported to Germany and is then used for military purposes in the German-occupied Eastern territory.

A privileged class of Germans in Lithuania receive clothing materials for half the amount of ration coupons required from Lithuanians. Moreover, Germans are usually permitted to use their coupons in advance of the date fixed for the local civilian population.

KASLASKAS IS REPORTED LOST

Staff Sgt. Edward A. Kaslaskas of Plains has been reported "missing in action" since January 21, according to a telegram received by his mother, Mrs. Anna Kaslaskas, 44 North River St., bombardier-gunner on a Flying Fortress, was on a mission to France at the time he was reported missing.

Sgt. Kaslaskas, an only child, volunteered for service in the Army Air Corps on October 17, 1942. He received his basic training at the Air Corps base at Miami Beach, Fla., then studied radio at an Army technical training school in Chicago. Following completion of the radio course, he was trained as a mechanic and later studied at an Air Corps gunnery school.

He was stationed at the Air Corps base in Pocatello, Idaho, before he went overseas in November. His bombing squadron had been based in England and he had taken part in at least five missions over enemy territory, according to his last letter to his mother on Wednesday. He was promoted to the rank of staff sergeant in July while attending the Army radio school in Chicago.

A native of Plains, he attended Plains schools and had been employed at the Henry Colliery, Lehigh Valley Coal Company, before volunteering for Air Corps duty.

His father, the late Joseph Kaslaskas, died on February 6, 1941.

The family formerly resided at 79 Hancock Street, Plains.

"THE PAUSE THAT REFRESHES ON THE AIR"

Sunday, Feb. 20, 1944 from 4:30 to 5:00 P. M., EWT, Via CBS

Sponsor: The Coca-Cola Company

A tribute to the memory of George Washington will highlight "The Pause That Refreshes on the Air" Sunday afternoon (Feb. 20), when Andre Kostelanetz presents a new arrangement of "America" for orchestra and mixed voices.

The program, carried coast to coast by CBS at 4:30, EWT, will feature Kenny Baker, tenor star of "One Touch of Venus". Mr. Baker will sing "Speak Low", hit tune composed by Kurt Weill for the Venus vehicle. He also will sing Bishop's nostalgic "Home, Sweet Home."

Two standout numbers from the talented pen of Duke Ellington—"Sophisticated Lady" and "Solitude"—will be played by the orchestra. Lenoir's "Speak to Me of Love" and Van Heusen's "Suddenly It's Spring," also by the orchestra, complete the program.

Raymond Edward Johnson will preside as master of ceremonies in the absence of David Ross, who is touring with the Coca-Cola Morton Downey show,

LITHS IN THE SERVICE

CAPTAIN

Norbert Aleksis

Norbert Aleksis, son of Alexander J. Aleksis of 76 Center St., Waterbury, Conn., has advanced from the grade of private to the rank of captain. Word of the latest promotion has been received by his father from New Delhi, India, where the young soldier is now serving as a public relations officer in the Army Air Forces. A graduate of Crosby high school, and Notre Dame university, he was a student at the Columbia School of Law before entering the service on July 2, 1942. In his latest letter here the captain states he is accustomed to the mode of life in India and his assignment keeps him very busy. He has been overseas a month and a half.

Pharmacist's mate second class Bernard E. Cabelus, son of Mr. and Mrs. Peter C. Cabelus, of Glen St., New Britain, Conn., Navy hospital corpsman serving with the Marine unit at a remote Southern Pacific outpost, was reunited with three of his local buddies who are at this remote outpost, all former New Britain Senior High School students. From last reports, "Bernie" Cabelus is in good health and safe.

Sgt. Paul Yanushis, son of Mr. and Mrs. Anthony Yanushis, of Battle Ave., Exeter, Penn., waist-gunner in the Mediterranean combat area, reports: "alho it's 40 below zero up there, it's 'hot' flying thru those little black clouds with 'solid centers', and they put a few holes in the plane too, but the 'job' is being done." His brother, Sgt. Joseph Yanushis, also a recent graduate of the Gunnery School at Ft. Myers, Fla., is a Gunner also, and will be up there flying soon. Sgt. Joe says: "if he flies over Exeter before going for the Japs, he'd drop a wrench on 'Tory's' bean, to remind him to 'keep on Buying those Bonds', so that he may be able to get his share of the yellow monkeys over there in the Pacific."

Local Air Hero Home on Leave

Lt. Alexander Yankaskas, U. S. Army Air Force, arrived on Jan. 10th on a furlough which he spent with his wife, Mrs. Helen (Ceskovich) Yankaskas of Arch Street, New Britain, Conn., and his mother, Mrs. Yankaskas, of Austin Street, City. Lt. Yankaskas, of Austin Street, City. Lt. Yankaskas, who served 16-months as a fighter pilot in the Mediterranean War Zone, has two German planes and one one "probable" to his credit, and has been awarded the Air Medal seven times and several Oak Leaf Clusters Clusters.

In telling of his experiences, Lt. Yankaskas spoke of the air battle he had with a German ME 210 over the Mediterranean Sea. After a thrilling fight he shot down the ME 210 and the pilot and observer were both captured. He met them both later and they admitted the superiority of American planes. On another occasion, he shot down a Focke-Wolfe 190 and the pilot bailed out and as he hit the sea, he inflated a little rubber dinghy in which he paddled shoreward. He was captured and Lt. Yankaskas sent the dinghy to his wife and got the dinghy as a souvenir. He sent the dinghy to his wife and she later had it displayed at the New Britain (Conn.) National Bank on West Main Street.

Lt. Yankaskas rates the Messerschmidt 109s as the best of the German fighter planes, but says that the American P-38 is "superior to anything the enemy has." He has also piloted a P-39 on ground and motor transport straining missions. Lt. Yankaskas remembered a close call he had recently, when he made a crash landing with a damaged landing gear, but luckily the plane did not burst into flames. American soldiers were annoyed at hearing of the many strikes at home and thought there was no excuse for retarding the war effort. "A few days of living in foxholes, eating scanty rations, and desert heat would cure them of any petty grievances," he said.

Lt. Yankaskas was reassigned to duty after February 1st.

PFC Bruno Burnauskas, U. S. Marine Corps, spent a furlough with his parents, Mr. and Mrs. Michael Burnauskas of Pleasant St., New Britain, Conn. He will return to his base to Camp Lejeune, N. C.

Cpl. Nicholas Hamisevich, son of Mr. and Mrs. Nicholas Hamisevich of Connerton Street, New Britain, has been transferred from Jefferson Barracks, Mo., to Lowry Field, Colo.

KATEKIZMAS ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBOSE

Parašė Kun. M. J. Duffy, vertė Kun. J. K. Miliuskas

KETVIRTOJI L. IDA

Kaina: 20c. už vieną; 15c. perkant 5 ar daugiau

Kadangi mūsų išėjimo vaikų dalis gimtinės kalbos nemoka, tad mokytojams bei mokytojoms prisina tikėjimo dalykus aiškinti lietuvių ir anglų kalbose. Tokioms pamokoms ir išleistas šis Katekizmas. Vienas puslapis anglų kalba, kitas—lietuvių. Klausimai ir atsakymai trumpi ir lengvūčiai.

Užsisakant kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJA

P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU?

Tai yra labai naudinga knygtė, kuri daug padės tiems, kurie ruošiasi gauti Amerikos pilietybės antruosius popierius. Joje yra trumpai suglausti klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbose. Knygtė mažo formato. Gali moterys ją įsidėti į ridikiulį (pocketbook). Didelės raidės, spauda aiški. Norintieji gauti knygtę—"Kaip Tapti Amerikos Piliečiu?", įdėkite į konvertą 25c. ir pasiųskite "GARSUI", P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

LIETUVOS LAISVĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS KINGSTONE

Ivyks sekmadienį, vasario 20-tą, Šv. Marijos parapijos svetainėje. Rengimui vadovauja vietos klebonas kun. J. V. Inčiūra.

6 valandą vakare prasidės vakarienė, po kurios įvyks patriotinė programa iš kalbų, dainų ir muzikos pritaikytų Lietuvos Laisvės Šventės paminėjimui.

Meniška programai vadovaus muz. J. J. Šaučiūnas. Dainuos choras, solistai, bus duetų, deklamacijų ir vaidinimėlis.

Kalbės Wilkes-Barre miesto majoras Con McCole; U. S. Atstovų Buto narys (kongresmanas) adv. Dan Flood, kun. P. A. Aukštikalnis, S. J., ir redaktorius Matas Zujus.

Programos vedėjas kun. kleb. J. V. Inčiūra.

Kingstoniečiai visuomet karštai atjautė savo senos tėvynės Lietuvos reikalus. tuo labiau jie atjaučia dabar, kada besočiai agresoriai ją drasko, kankina ir pasirižę pavergti.

Norintieji dalyvauti vakarienėje ir Lietuvos Laisvės Šventės paminėjime tikėtus įsigykite iš anksto ir tuo užsirezervuokite sau vietas.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS PITTSTONE

Sekmadienio vakare, vasario 20 d., Lietuvių Piliiečių Klubo svetainėje, įvyks iškilmingas Lietuvos Nepriklausomybės 26 metų sukakties paminėjimas.

Minėjimo programa bus įvairi ir labai įspūdinga.

Kalbės Luzerne county teisėjas Harold J. Flannery, LRKSA Prezidentas Leonardas Šimutis iš Chicago, Ill.; kun. Jonas Kasakaitis ir Mrs. Alberta Simel iš Scranton, Penna.

Wyoming Klonyje pasižymėjęs muzikas Bronius Voveris deda daug pastangų ir rūpestio, kad jo gerai išlavintas, vietinės Šv. Kazimiero parapijos choras, kuo puikiausiai pasirodytų su naujausiomis dar negirdėtomis dainomis.

Solistės Mrs. Betty Shevets (Ragnasky) ir p-lė Ona Račkauskaitė taipgi dalyvaus programoje.

Bus dar ir daugiau kas gero pridėta.

Toki parengimai nedažnai įvyksta, todėl dalyviams bus malonu išgirsti įspūdingų kalbų ir dainų.

Dalyvaukime visi kas tik galime. Pasirodykime, kad mes branginame mūsų tautos laisvę ir pasiryžę už ją kovoti.

Po programos bus šokiai.

Įžanga visiems dykai.

A. G.

VISI KVIEČIAMI ATSLANKYT IR PASIGERĖTI MŪŠŲ LIETUVIŲ JAUNIMO DARBŠTUMU

Sekmadienį, vasario 20-tą dieną, 5-tą valandą popiet, parapijos svetainėje, Miners Mills, Šv. Pranciškaus parapijos choras rengia gražią operetę "GYVENIMO KOVA".

Darata Kapociūtė įspūdingai atliks Birutės rolę.

Narės padėjo daug pasiaukojimo ir pastangų, kad kuo geriausia visus atsilankančius patenkintų. Teatras susideda iš penkių aktų ir pašvairinimų. Žinome, visi bus patenkinti ir gal nevienam išspaus ašaras.

Po teatro galėsite pamiklinti kojas, šokdami polkas ir kitus šokius. Nepasilikite nei vienas namie. Visi, o visi eikime į teatrą. Kurie neturi tikieto—galės įsigyti prie durų.

RENGĖJAI

NOREIKŲ LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MRS. ONA NOREIKIENE
Laidotuvių Direktorė

Reikalui esant, visuomet pasirengę suteikti nuosirdų ir mandagų patarnavimą.

Per ilgus metus mūsų laidojimo įstaiga savo patarnavimu įgijo didelį pasitikėjimą žmonėse. Mūsų troškimu yra ir ateityje tokią pasitikėjimą palaikyti.

2428 N. MAIN AVENUE
SCRANTON, PA.

LRKSA 17-TOS KUOPOS NARIŲ DĖMESIUI

Sekantį sekmadienį, vasario 20, tuoj po Sumos pobažnytinėje salėje įvyks LRKSA 17-tos kuopos mėnesinis susirinkimas. Bus išleidimas karo bono ir stampų. Visi paėmusieji tiktųjų knygeles prašomi sugrąžinti tiktųjų šaknelės (stubs) ir užsimokėti už paimtas knygeles. Kurie dar nepirkote tiktųjų, atėkite į susirinkimą—nusipirkite ir išbandykite savo giliukį.

Bus ir daugiau reikalų, tad visi nariai bei narės prašomi dalyvauti. J. Batvinskas, pirm.

PITTSTONE ŠVENTO KAZIMIERO PARAPIJOS CHORAS,

vadovaujant muzikui Broniu Voveriui, dalyvaus Lietuvos Laisvės Šventės paminėjimuose: vasario 20-tą Lietuvių Piliiečių Klubo svetainėje, 91 N. Main St., Pittstone; o vasario 22-ą programoje iš radio stoties WARM, Scranton, Pa., nuo 10:30 iki 11 P. M.

NUMIRĖ MONSIGNORO J. V. MILIAUSKO MOTINA

Vasario 15-tos naktį numirė Scrantų Šv. Juozapo parapijos klebono monsignoro J. V. Miliausko motina Agnietė Miliauskienė. Taipgi liūdesy paliko savo vyrą Martyną, sūnų Vinčą, dukterį Mrs. V. Krikščiūniene (daktaro žmona), šešis anūkus ir penkis proanūkus.

Monsignorui J. V. Miliauskui, visai velionės šeimai ir giminėms pareiškiami giliausią užuojautą!

SUGAR NOTCH

KAREIVIS J. JAŠKAS ŽUVO FRONTE

Vasario 9-tą U. S. karo departamentas pranešė šeimai, kad Tarptominio fronto žuvo kareivis Jonas Jaškas, 23 metų, sūnus Mrs. Onos Jaškienės, 127 Hemlock St., Sugar Notch, Pa.

Be motinos, paliko brolių Leoną tarnaujantį U. S. oro jėgose, seseris Stelą, Oną, Mrs. J. Morris, brolius Kazį, Francis ir švogeri J. Morris irgi tarnaujantį kariuomenėje.

LUZERNE

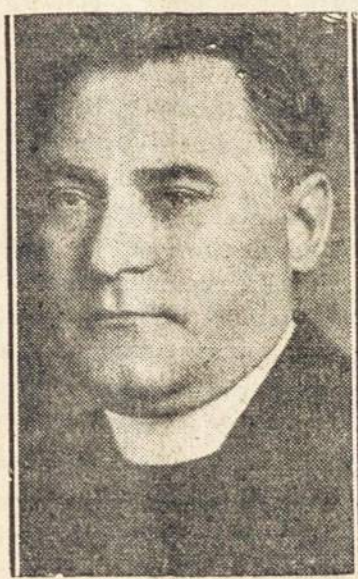
ŠV. ONOS PARAPIJOS CHORO SUSIRINKIMAS IR PRAMOGA

Sekmadienį, sausio 30, 1944, parapijos svetainėje įvyko metinis Šv. Onos parapijos susirinkimas ir socialė pramoga. Išrinkta nauja choro valdyba 1944 metams: pirmin. muz. J. Varaitis, išdininkas Kazys Stankevičius, sekretoriai — Valentina Motiejūnienė ir Elena Urbanavičiūtė.

Priimtas Pergalės Baliaus (Victory Ball) planas. Baliaus įvyks šeštadienį, balandžio 15, 1944. Rengimo komisiją sudaro šie nariai: Fl. Urbanavičiūtė—pirmin.; Ona Baltrušaitienė, Ona Palonytė, Betty Maniskas, A. Blieliūnas, M. Gober, V. Spidis, J. Lukoševičius, K. Bagonytė, K. Pakašytė.

Po susirinkimo sekė socialė pramoga. Prie užkandžių patarnavo O. Palonytė, Baltrušaitienė, J. Antanaitis; linksmino muz. J. Varaitis, Ant. Blieliūnas, PFC Tamas Grigas ir Pvt. Kazys Aidukevičius (choro nariai dabar tarnaujantys ginkluotose U. S. jėgose). Pramogėje taipgi dalyvavo Mrs. Ch. Aidukevičienė ir Pvt. Juozas Motiejūnas.

Rap.

KUN. J. V. INČIŪRA,
Kingston'o Šv. Marijos parapijos klebonas, vadovauja Lietuvos Laisvės Šventės paminėjimui, sekmadienį, vasario 20, vakare, parapijos svetainėje.

LEIT. L. J. SAVICKO LAIDOTUVĖS

Šeštadienį, vasario 12-tą, iš Luzerne Šv. Onos bažnyčios palaidotas antrasis leitenantas Leonardas J. Savickas, žuvęs lėktuvo nelaimėje El Paso, Texas. Velionis buvo sūnus Mr. ir Mrs. B. Savieku, kurie neseniai iš Luzernės persikėlė gyventi į Garwood, N. J.

MIRĖ

A. a. Morta Varnagiriene, 541 North River St., W. B., palaidota vasario 8-tą iš Plymouth Šv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapuose, Muhlenburg. Prie didžiojo altoriaus mišias atlaikė kun. kleb. A. J. Sinkevičius, o prie šoninių kun. J. Valiūnas ir kun. J. Kazlauskas. Per mišias, muz. P. Karašauskui grojant vargonais, solo giedojo Mrs. Agnes Caffrey.

PHILADELPHIA, PA.

Švento Jurgio Parapijos Bankietas

Antradienį, vasario 22-ą, Lietuvių Muzikalėje svetainėje įvyks bankietas paruoštas jurgiečių parapijos naudai. Klebonas kun. dr. Vytautas Martusevičius ir kamendorius kun. Stasys Lukšys į tą bankietą kviečia visus atsilankyti.

Kenčiantiems Nuo Tekančių ir Užkrečiamų Žaidžių

Aš, John Lenahan, 4 So. Grant St., Wilkes-Barre, Pa., turėjau tekančią žaidžią (running sore) per 56 metus. M. J. Mulderig, 25 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa., turi Indijonišką Formulą, kuria pagydė 10 dienu. Kenčiantiems dėl žaidžių patariu kreiptis į M. J. Mulderig aukščiau paduotu adresu.

John Lenahan

WATERBURY, CONN.

Jubiliejinis Koncertas

Sekmadienį, vasario 20, 1944, mokyklos auditorijoje, 7 val. vakare, įvyksta nepaprastai gražus ir įdomus užgavėnių koncertas. Rengia Šv. Juozapo parapijos choras komp. A. Aleksio vadovybėje.

Programoje dalyvauja žymūs svečiai artistai iš New York'o: Barbara Darlys (dramatinis sopranas), Chicagos ir Lietuvos Valstybinės Operos žvaigždė; Marijona Kižytė (kontralta), pasižymėjusi scenoje ir per radiją, ir pagarsėjęs gabus jaunas pianistas, Tadas Šidlauskas. Pasirodys ir vietiniai Vyčių, Moterų Sąjungos ir Studentų chorai ir šokėjų grupė. Po programos bus šokiai. Gros K. Gluodenio orkestras.

Šioje pirmoje Šv. Juozapo parapijos aukstinio jubiliejaus iškilnių pramogėje bei meno puikiausioje puotoje prašome mūsų gerb. visuomenę skaitlingai dalyvauti. Visi džiaugsitės, gėrėsitės ir tikrai būsite sužavėti dainos ir muzikos grožiu, galybe. Lyra

RACINE, WISCONSIN

Svarbus Pranešimas Raciniečiams

Šiemet bendrai minėsime Lietuvos nepriklausomybės šventę vasario (February) 20, 1944. Programa prasidės 3 val. P. M. bažnytinėje svetainėje, 815 Park Ave., Racine, Wis.

Klebonas kun. Antanas Ignatas, MIC., netik dalyvaus parengime, bet pasižadėjo ir kalbą pasakyti. Užbaigus programą bus šokiai prie puikios muzikos; jauni ir seni galės šokti, nes tai bus paskutinis parengimas prieš užgavėnes.

Gerbiamieji Racine ir apylinkės lietuviai ir lietuvės, mūsų broliai ir seserys tėvynėje Lietuvoje po žiauria priešų priepaūda iškilnių negali daryti, nes kenčia persekiojimus, vargą ir badą. Mūsų brolius ir seseris drasko baisūs žvėrys iš vakarų ir rytų, mūsų tėvynė Lietuva beginklė sunkiai dejuoja suspausta tarpe dviejų priešų. Mes žinom vokiečių žiaurumus, mes gerai žinom ir rusų komunistų bašybes, kurias patyrė mūsų broliai ir seserys.

Taigi, brangūs raciniečiai, mes esame laisvės žemėje, niekas mūsų nepersekioja. Mūsų šventą pareigą gelbėti seną tėvynę Lietuvą kritiškiausiam momentui. Taigi vasario 20-tą yra programa visiems bendrai susirinkti ir aptarti, kaip mes ga-

lime kuo geriausia ir greičiausia pagelbėti mūsų tėvynę Lietuvai jos sunkiausioje valandoje. B. Vaiskus

CLEVELAND, OHIO

Metinis Lietuvos Nepriklausomybės Minėjimas

Šį sekmadienį, vasario 20 d. 2 val. popiet, Lietuvių svetainėje, minėjime kalbas pasakys mūsų tautos išnyliausi vadotojai: pulk. Kazys Grinius iš New Yorko, kun. Juozas Prunskis iš Chicagos ir S. Gabaliauskas iš Pittsburgh. Dalyvaus miesto majoras Frank Lausche, Ohio valstijos kongresmenai.

Minėjimas bus pradėtas invokacija, kurią atliks Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. V. G. Vilkutaitis, o baigs invokacija Nesiliaujančios Pagalbos parapijos klebonas kun. J. Angelaitis. Svetainė bus atdara nuo 1 valandos ir prasidės karo bonų pardavimas; programa prasidės lygiai 2 val. Programos vedėju bus adv. P. Česnulis.

Įžanga su ženkleliais, kuriuos bus galima įsigyti už 25 centus. Kviečia

Lietuvos Nepriklausomybės Šventės Rengimo Komisija

HARTFORD, CONN.

Minėsime Lietuvos Laisvės Dieną

Hartfordo lietuviai šiemet švęs Lietuvos Laisvės Dieną mokyklos salėje vasario (Feb.) 20, pradėdami lygiai 4 valandą popiet. Dalyvaus choras, mokyklos vaikai, lietuviai legionieriai, Moterų Auxiliary, vietos kunigai, lietuvių Raudonasis Kryžius.

Užkviesti kalbėti dr. Vileišis iš Waterbury, advokatas Pranas Mončiūnas, Vladas Čekanauskas, prelatas Ambotas, kunigai Žaiztis ir Kripas, dr. Krikščiūnas ir kiti. Vadovauja Lietuvos Gelbėjimo Komitetas; Vikt. Brynaga pirm.

Taigi, visi ir visos, kurie dar jaučia, kad lietuviškas kraujas teka gyslose, atėkite, kad salė būtų pilniausia. Ir būkite pasirengę nusipirkti po boną, nes ten parduosia.

DIDELĖMIS RAIDĖMIS MALDAKNYGĖ MALDŲ ŠALTINIS

Išleido Kun. Pr. J. JUŠKAITIS

Ji yra nedidelio formato 5 1/4 x 3 1/4 colių; 432 puslapių, odos aparais, auksuotais kraštais, apie pusę colio storumo. Naujausias ir gražiausias maldos. Kaina su pristatymu tik \$2.50. Pinigus su užsakymu išsiųskite: "GARSAS", P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

Mon., Wed. and Fri. Night
WBRE—6:15 to 6:30

ATHOL, MASS.

Numirė Jonas Braška
Sausio 22, 1944, numirė Jonas Braška, 80 metų amžiaus.

Velionis paskutinius du metus sirguliavo.

Gimė Lietuvoje. Atholyje išgyveno 55 metus. Paliko sūnų Praną, dukteris Mrs. E. Kalendą, Mrs. F. Nevedonskienę gyvenančius Conn. valstijoje, dukterį vienuolę Angelą—seserų kaziemieriečių Motina Lietuvoje ir dukterį Marion (pavardė neišskaitoma. Redakc.).

Palaidotas sausio 24-tą iš Sv. Pranciškaus bažnyčios Gethsnone kapinėse. Rap.

MINESIME LIETUVOS LAISVĖS ŠVENTĘ

New Britain, Conn. — New Britain'o lietuviai minės Lietuvos nepriklausomybės šventę vasario 20 d., Lietuvių svetainėje, 354 Park gt., New Britain. Bus graži programa. Dalyvaus miesto majoras G. A. Quigly ir kiti valdybos nariai, taipgi lietuviai profesionalai. Kalbės dr. Vileišis iš Waterbury. Meno programą išpildys vietiniai ir kitų kolonijų artistai, būtent, sesutės Šalokaitės iš Hartford, Stulginskų šeima iš Waterbury. Renkantis į svetainę gros J. Aukščiūno vedamas orkestras.

Visi lietuviai-lietuvės, dalyvaukite. P. A.

TĖVŲ PRANCIŠKONŲ MISIJOS

Chicago, Ill.—Šv. Petro ir Povilo par., kovo 6-12 d., Tėvas Justinas Vaškys.

Chicago, Ill.—Dievo Apvaizdos par., kovo 6-12 d., Tėv. Juvenalis Liuba.

Chicago, Ill.—Švenč. P. Marijos Gimimo par., kovo 12-19d., Tėv. Justinas Vaškys.

Chicago, Ill.—Visų Šventųjų par., kovo 13-19 d., Tėv. Juvenalis Liuba.

Cicero, Ill.—Šv. Antano par., kovo 20-26 d., Tėv. Juvenalis Liuba.

Rochester, N. Y.—Šv. Jurgio par., kovo 20-26 d., Tėv. Justinas Vaškys.

Schenectady, N. Y.—Šv. Kryžiaus par., kovo 27—balandžio 2 d., Tėv. Justinas Vaškys.

New York, N. Y.—Aušros Vartų Šv. P. Marijos par., balandžio 3-9 d., Tėvas Justinas Vaškys.

FRANCISCAN FATHERS
310 Orchard Place,
Pittsburgh 10, Pa., He. 6567